10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՒՂԵԼԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهاناك غزته سی
صاحب امتیاز د. جیوه لك
باب عالی جاده سی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTNOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10էն, 20էն և 30էն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆրք. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղչ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
Արշալոյսին

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՄՏՔԻ ՈՅԺԸ ԵՒ ԴՐԱՄԻ ՈՅԺԸ

ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այս օրերս Շթութկարտի մէջ լոյս տեսաւ տետրակ մը, «Հարստութեան Պարտականութիւնները» խորագրով, որ թարգմանութիւնն է մեծահարուստ Գ. Էնտրիու Քարնէկիի ասկէ առաջ Նորթ Ամերիքըն Րիվիու հանդէսին մէջ հրատարակած յօդուածին։

Այդ գրութեան մէջ Ամերիկացի միլիառատէրը նախ և առաջ կը ջանայ արդարացնել տնտեսական այն դրութիւնը որով կը վարի այժմու ընկերութիւնը, այն է դրամագլխի և աշխատութեան այժմու կազմակերպութիւնը։ Խանդավառ գովեստը կը կարդայ անհատականութեան ծայր աստիճան զարգացման, որուն շնորհիւ Ամերիկայի Մ. Նահանգները ձեռք բերին բարգաւաճման այժմու փայլուն վիճակը։ Պայքար կը մղէ ընկերվարականութեան դէմ. կ'ըսէ թէ հարստութիւնը հաւասարապէս ամէն մարդոց բաժնելու խոհելը... խոհալ մըն է միայն, մարդկային բնութեան կատարեալ անգիտակցութեան վրայ հիմնուած։

Գաղափարներու ուրիշ կարգի մը մէջ Գ. Քարնէկի կը յանձնարարէ միլիառատէր ծնողքներուն՝ շատ փոքր դրամագլուխ մը միայն կտակել իրենց զաւկին. «Ընտանիքներու, ինչպէս նաեւ պետութիւններու շահը կը պահանջէ որ, կ'ըսէ, ամենէն մեծահարուստ ծնողքներու զաւակները ապրելու համար աշխատելու սկսին»։ Գ. Քարնէկի հիացմամբ կը յիշէ օրինակը Բէնսիլվանիոյ Նահանգին, ուր ուղղակի ժառանգորդները 10% տուրքի մը կ'ենթարկուին, և կը բաղձայ որ այսպիսի միջոցներ ձեռք առնուին բոլոր քաղաքակիրթ պետութիւններու կողմէ։ «Այսով, կ'ըսէ, դատապարտութիւնը կը վճռուի անձնասէր միլիոնատէրի մը կեանքին»։

Գ. Քարնէկի կ'ըսէ թէ Քրիստոնեայ մըն է ինքը, որ սակայն միւս Քրիստոնեաներուն պէս չի մտածեր։ Թոլսթոյի Քրիստոնէական վարդապետութիւնը ընդունելի չէ իրեն։ Գ. Քարնէկիի վարդապետութիւնն է ընդունիլ այժմու ընկերութիւնը այնպէս, ինչպէս բերած հասուցած են մեզի ներկայ պարագաները, ճարտարագործութիւնը, դրամատէրութիւնը, ևն., և գործել Յիսուսի կողմէ քարոզուած վարդապետութեան ոգիին համաձայն։ Այս սկզբունքով, Գ. Քարնէկի կը դատապարտէ չափազանց պերճանքը։ Բայց կ'ընդունի, և նոյն իսկ կը պահանջէ որ միլիոնատէրը փողոցը բոկոտն պտտողին պէս չապրի, և նոյնիսկ միլիառատէրին վարուելու եղանակը բոլորովին տարբերի պարզ միլիոնատէրի մը ապրելու կերպէն։ Եթէ ուզուի Գ. Քարնէկիի գաղափարին խորը թափանցել, սա երեւան կ'ելլէ թէ իւրաքանչիւր ոք պէտք է իր եկամուտին համաձայնեցնէ իր ծախքերը, տարեկան եկամուտէն նուազ ծախսելով։ Տնտեսական շատ պարզ ճշմարտութիւն մը, որ սակայն շատ անտեսուած է, ինչպէս գրեթէ բոլոր պարզ ճշմարտութիւնները։

Վերջապէս Գ. Քարնէկի կ'ըսէ թէ Քրիստոնեայ միլիառատէրի մը պարտականութիւնն է իր ողջութեանը հիմնել բազմաթիւ մարդասիրական հաստատութիւններ, համալսարաններ, հանրային մատենադարաններ, միւզէներ ևն., ժողովրդեան ճաշակը ազնուացնելու համար։ Ընթերցողները գիտեն արդէն թէ Գ. Քարնէկի մասնաւորապէս իր այս վերջին պատուէրը տալէ առաջ գործադրած է զայն երեւակայուած ամենէն լայն սահմանին վրայ։

* * Ահա համառօտ ամփոփում մը մեծահարուստ եանքիին ուսկեղինիկ տետրակին, որ շատ օգտակարապէս պիտի կրնար կարդացուիլ մեր մեծատուններուն կողմէ։ Այդ ամփոփումէն իսկ կրնայ գուշակուիլ թէ ո՛րքան առողջ գաղափարներ արտայայտուած են Գ. Քարնէկիի գրքոյկին մէջ, ուր մարդուս անհատականութեան զարգացման պէտքը կը չնչուի, ուր միլիառատէրի մը զաւկին՝ ճիշդ պարզ Եանքիի մը զաւկին նման «ապրելու համար աշխատելու» անհրաժեշտութիւնը ի վեր կը հանուի, ուր ընկերային զանազան դասակարգերու՝ իրենց դիրքին և աստիճանին համաձայն ապրելու եղանակ մը ունենալուն, և ամէն պարագայի մէջ ծախքերու գումարին՝ հասոյթներու գումարէն նուազ ըլլալու հարկը կը ցուցուի, և վերջապէս մեծահարուստ մարդոց վրայ՝ իրենց կենդանութեանն իսկ բարենպատակ հաստատութիւններ հիմնելու պարտականութիւնը կը դրուի։

Գործնական խրատներ, պարզ և հանրօգուտ ճշմարտութիւններ բոլորն ալ, որոնց մասին այս սիւնակներուն մէջ առիթը ձեռքէ չենք հանած գրելու, և որոնք շատ աւելի մեծ ազդեցութիւն մը պէտք է ընեն այս անգամ, քանի որ կուգան այնպիսի անձնաւորութեան մը՝ միլիառատէրի մը կողմէ, որ այդ պատուէրները տալէ առաջ գործադրած է զանոնք։

Բայց Գ. Քարնէկիի այս հրատարակութիւնը մասնաւոր շահեկանութիւն մը ունի անով մանաւանդ, որ ինքը բազմաթիւ միլիոններով հարստութիւն դիզած ըլլալով, և այդ անհամար տալարներուն՝ իրենց հետ անխուսափելի կերպով բերած անհամար ալ մտապաղութիւնները ունենալով հանդերձ, ոչ միայն չէ մոռցած մարդասիրութեան ալ բաժին հանել՝ հիմնելով շատ մը հանրային մատենադարաններ ևն., այլեւ հանրութեան օգտակար ըլլալ ուզած է գրչով ալ։ Փոխանակ պարզ մահկանացուներու անմատչելի բարձրութեան մը մէջ նկատելու ինքզինքը, գրիչը ձեռք առած է պարզելու այն սկզբունքները, որոնց գործադրութիւնը պիտի նպաստէ այդ սովորական մահկանացուներու վիճակին բարձրացումին ալ։

Ասիկայ—գրեթէ ամենօրեայ երեւոյթ մը Ամերիկայի և նոյն իսկ Եւրոպայի մէջ— կրնանք ըսել թէ չլսուած, չտեսնուած բան մըն է մեր մէջ, ուր հարուստները՝ իրենց ոսկիներէն շրջապատուած՝ անոնց հմայիչ տեսքին մէջ կ'ուզեն գտնել իրենց բոլոր գեղեցկագիտական ճաշակին գոհացումը, և անոնց թիւին բազմապատկութիւնն է իրենց գրեթէ միակ մտահոգութիւնը։

Հիներէն աւանդ մնացած բարեգործական մեթոտներուն կուրօրէն հետեւող մեր այն սակաւաթիւ մեծատուններն որ բարիք մը ընել կ'ուզեն, ճիշդ այն բաները կ'ընեն զորս ըրած էին իրենց հայրերն ու պապերը, առանց մտածելու թէ ինչ որ գնահատելի գործ մըն էր ա՛յն ատենուան համար, անօգուտ և անբաւական է ներկայ ժամանակին համար, ուր պայմաններն և պահանջումները փոխուած են հիմնովին։

Մտքի աշխատաւորին և դրամատէրին մեկմէկու օժանդակելը անհրաժեշտ պայման մըն է ներկայ ժամանակին մէջ, ազգի մը հաւասարապէս իմացական թէ նիւթական բարգաւաճման համար։ Այդ երկու ոյժերուն՝ մտքի ոյժը և դրամի ոյժը՝ իրարմէ հեռու մնալուն պատճառաւ է որ մեր կրթական յարկերը ամուլ մնալու դատապարտուած են, մեր բարենպատակ հաստատութիւնները կաղն ի կաղ կ'ընթանան, իմացական զարգացումը խնչափաւոր քայլեր կ'առնէ, և նոյն իսկ մեր վաճառականութիւնը չի հասնիր կատարեալ զարգացում ստացող հասարակութիւններու աստիճանին։

Թո՛ղ մտնեն այդ երկուքը՝ միտքը և դրամը, թո՛ղ ձեռք ձեռքի տան ատոնք, մեր հարուստները թո՛ղ շահագրգռուին ազգին իմացական զարգացման և այլ հանրային գործերով, և պիտի տեսնուի թէ այս բարենպատակ գործերը հիմնուանէն շատ աւելի գոհացուցիչ վիճակ մը պիտի ստանան։

ԶԱՐՄԱՅՐ

ՕՐՈՒԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԿԱՏԱՂՈՒԹԻՒՆ

Ա.

Վերջերս Գումգաբուի մէջ շուն մը որ դեռ կատաղութեան նշանները ցոյց չէր տուած, 18 տարեկան պատանիի մը մարմինը կը լզէ և տղան 30 օր վերջը կատաղութեան նշաններ ցոյց կուտայ։ Այս դէպքը այժմէութիւն մը կուտայ կատաղութեան հիւանդութեան։

Կատաղութիւնը առաջունէ կատաղի եղող անասունի մը խածնելովը՝ ուրիշ ոչ վարակեալ անասուններու և մարդերու փոխանցող ժահրային և վարակիչ հիւանդութիւն մըն է։

Նախնիք կատաղութեան վրայ խիստ քիչ ծանօթութիւն ունէին, մինչեւ իսկ Հիպպոկրատ կատաղութեան վրայ բնաւ չէ խօսած։ Առաջին անգամ Արիստոտէլ խօսած է կատաղութեան վրայ, սակայն ան կը կարծէր թէ մարդուն չի փոխանցուիր։ Ցելսոս (Celse) անուն բժիշկ կատաղութեան վրայ ընդարձակ ծանօթութիւններ տուած և կատաղի գազաններու խածած վէրքերը ծծել և զանոնք խարել յանձնարարած և վարակեալը կատաղութեան առաջին նշանները իսկ ցոյց տալ սկսելուն պէս հիւանդը պաղ ջուրին մէջ դնել պատուիրած է։ Այս վերջին դրութիւնը չարունակուած է մինչեւ ԺԸ. դարը։ Դիոսկորիտ յանձնարարած է վէրքը երկաթով խարել։ Գաղիանոս, Պլին, Աւրելիանոս և Արաբացիներէն Իպնը Սէրապի, Իպնի Րազի եւ այս առթիւ յանձնարարած են միայն կիզիչ դեղեր, և ուրիշ տեսակ դարմաններ կատարելու անկարող էին։ Արաբացիներէն միայն Իպնի Սինա (*) կատաղութեան վրայ ընդարձակ ծանօթութիւններ տուած և արդի վարդապետութեան մօտ գաղափարներ յայտնած է։ Կատաղութեան մէջ մզեցուցիչ դեղեր գործածել, ողնայարի ուղղութեամբ խարումներ կատարել, ներսէն ոսկեղնակ (cantharide մինչեւ իսկ տճկ. այս միջատը փոսփոր պէօճէյի կը կոչուի) գործածել Արաբացիներէն տեսնուած է։ Վերջին դարերուս մէջ Մէատ, Վան-Սվիէնթէն, Մորկանի անուն բժիշկները եւ կատաղութեան վրայ ընդարձակ տեղեկութիւններ տուած են, բայց կատաղութեան բուն դարմանիք գաղտնիքը անմահ Բասթէօրին վերապահուած էր, ու անոր հնարած կատաղաբուժական պատուաստին շնորհիւ մարդկային ազգը այս սոսկալի հիւանդութեան ճիրաններէն ազատուած է։

(1) Իպնի Սինա (Avicenne) հռչակաւոր Արաբ բժիշկ մը ըլլալով՝ Իշխան բժշկաց տիտղոսին արժանացած է (980—1036 Յ. Ք)։ Իպնի Րազին Եւրոպացիները Rhazèse, իսկ Իպնի Սէրապին Cerapion կ'ըսեն։ Դիոսկորիդ (Dioscoride) և Գալիանոս (Galien) Բ. Դարու Յոյն բժիշկներ, իսկ Աւրելիանոս, Կելս [Celse) և Պլին (Pline) Հռովմայեցի բժիշկներ են։

Կատաղութիւնը աշխարհիս չորս կողմն ալ ճարակած հիւանդութիւն մըն է. առաջ կը կարծուէր թէ մէկ քանի երկիրներ զոր օրինակ հիւսիսային Ռուսիա, Արեւելք և մանաւանդ Թուրքիա, Եգիպտոս, Բարեյոյս այս ախտէն զերծ են։ Սակայն Արաբ բժիշկներուն տուած ծանօթութիւններէն կը հասկնանք թէ այս ախտը ժամանակէ մը ի վեր տիրած է Արեւելքի մէջ։ Վերջերս Դամէնգասի՝ Թուրքիոյ և Ֆօվէլի ուրիշ Արեւելեան երկիրներու մէջ կատարած մանրազնին փորձերէն հասկցուած է թէ այս երկիրներուն մէջ եւս այս ախտը կը տիրէ։ Գաղղիոյ մէջ 1850էն մինչեւ 1876 բանուած վիճակագրութիւնները կը ցուցնեն թէ միջին հաշուով տարին 30 հոգի կատաղութենէ կը վարակուի. Բայց այս թիւը ճշմարտութեան չի համապատասխաներ, վասն զի շատ մը գիւղերու մէջ կատաղութենէ բռնուած բայց ճշգրիտ ախտաճանաչում մը չտրուելուն պատճառաւ այս վիճակագրութեան մէջ չանցուած շատ մը մեռեալ և վարակեալ անձեր կը գտնուին։ Բասթէօրեան հաստատութեանը հիմնուելէն ի վեր սկսուած է ճշգրիտ վիճակագրութիւններ պատրաստելու, ինչպէս նաեւ Կայս. Կատաղաբուժական հաստատութեան մէջ։

Մարդուս կատաղութիւնը ինքնաբերաբար յառաջ չի գար, այլ կատաղի անասուններու (շուն, գայլ, աղուէս, կատու) խածնելէն յառաջ կուգայ. կատաղութեան ամենէն շատ պատճառ եղող անասունը՝ ինչպէս գիտենք՝ շունն է։ Խոզին մորթը հաստ և մարմինը ճարպային ըլլալուն պատճառաւ դիւրութեամբ կատաղութեան ժահրը անոր մարմնոյն չազդեր։ Խոտակեր անասուններէն կովը, եզը, հորթը, ձին, էշը, ջորին մինչեւ իսկ ուղտը կրնան կատղիլ։ Կատաղաբուժական հաստատութեան տնօրէն Զօէրոս փաշա՝ Սթրանճայի լեռներուն մէջ 100է աւելի խոտակեր անասուններու կատղիլը տեսած է։ Եղջերուներուն մէջ ալ կատաղութեան ճարակումը տեսնուած է։ Թռչուններէն մի միայն հաւերու և աքաղաղներու քով կատաղութեան մէկ երկու դէպքի հանդիպուած է։ Նապաստակներ և հնդկախոզեր փորձարկութեամբ կատաղութիւնը կրցած են տալ։ Այս ծանօթութիւններէն կրնայ գուշակուիլ թէ տաքարիւն անասունները բնաւ ախտազերծ չեն կրնար համարուիլ։ Կատաղութիւնը անասուններու քով երբեմն համաճարակի ձեւով կը ներկայանայ։ Անգլիոյ և Բեռնի համաճարակները նշանաւոր են. Անգլիոյ համաճարակը տեւած է 1759էն մինչեւ 1792։ 1805էն մինչեւ 1837 այս համաճարակը տիրած է Գերմանիոյ աղուէսներու միջեւ։ Մալթա և Մորիս կղզիներուն մէջ այս ախտը ծանօթ չէր. սակայն Անգլիացի որսորդները իրենց շուներուն միջոցաւ այդ կղզիներն ալ ներմուծած են կատաղութիւնը։ Աւստրալիա օտար երկիրներէ եկող շուները միշտ քարանթինայի կ'ենթարկէ։

Շատ մը մարդիկ որ կատաղի անասուններու կողմէ խածնուած են, չեն կատղած վասն զի ասոնք ի բնէ կատաղութեան ընդունակութիւն չունին, բաց աստի հագուստներով ծածկուած մասերը աւելի նուազ ընդունակ են կատաղութեան ժահրին քան երեսը և ձեռքերը։

Կատղած մարդու մը լորձունքը կրնայ կատաղութիւնը փոխադրել ուրիշի մը։ Զօէրոս փաշա կը պատմէ թէ Մաքրիգիւղի մէջ կատղած մարդ մը՝ կինը և իր կնոջ եղբայրը խածնելով երկուքն ալ կը կատղին, և կինը կը մեռնի։

Ըստ Բասթէօրեան վիճակագրութեան մարտ, ապրիլ, մայիս ամիսներուն մէջ կատաղութիւնը հարիւրին 28 իսկ սեպտ. հոկտ. և նոյմ. ամիսներուն մէջ 100էն 20 և միւս ամիսներուն մէջ ալ 100էն 25 կը պատահի։ Վէրքերը որչափ խորունկ ըլլան, կատաղութեան ընդունակութիւնը այնչափ աւելի կ'ըլլայ. գայլերուն պատճառած վէրքերը միշտ խորունկ ըլլալուն կատաղութիւնը նոյն աստիճանով սաստիկ կ'ըլլայ. սակայն խոտակեր անասուններուն պատճառած վէրքերը այնչափ խորունկ չըլլալուն կատաղութեան արդիւնքը այնչափ չարագուշակ չըլլար։ Կատուներու կատաղութենէն խիստ կը վախցուի. վասն զի անոնց ճանկերը միշտ հիւանդութիւնը փոխադրելու պատճառ են։ Երբեմն ալ միայն լզելով այսինքն առանց վէրք պատճառելու ախտը կրնայ փոխանցուիլ, ինչպէս եղած է Գումգաբուցի պատանիին. ասոր պատճառն ալ մարմնոյն վրայ անտեսանելի ընդհատութիւններ (solution de continuité) գտնուիլն է։

Շատ մը տգէտներ երբ դարման՝ իրենց ո և է վէրքը շուներու լզել կուտան, որ խիստ վտանգալից անպատեհութիւններ ունի, վասն զի ինչպէս վարը պիտի տեսնենք, կատղած շուները ի սկզբան խիստ խոհեմ կ'երեւնան, և երբ վէրքը լզող շունը այդ հիւանդութենէն նոր վարակուած է և դեռ ախտանիշները ցոյց չէ տուած, վիրաւոր մարդուն պիտի փոխանցէ հիւանդութիւնը, ինչպէս որ Գումգաբուի շունը այս կարգէն էր։

1850էն մինչեւ 1876 բանուած վիճակագրութիւններէ հասկցուած է թէ գայլերէ խածնուածներուն 100էն 62ը, իսկ շուներէ խածնուածներուն 100էն 25ը մեռած են։

Մարմնոյն ջղուտ մասերուն—ինչպէս են մատին ծայրերը, աչքը— խածուածքներէն յառաջ եկած կատաղութիւնը խիստ ծանր կ'ըլլայ։ Վերոյիշեալ վիճակագրութիւններէն կը հասկնանք թէ երեսէն վիրաւորեալներուն 100էն 78ը, ոտքէն և սրունքէն վիրաւորեալներուն 100էն 19ը, ձեռքէն խածնուածներուն 100էն 66ը, բազուկէն և ուսէն վիրաւորեալներուն 100էն 29ը, մի քանի տեղերէ վիրաւորուողներուն 100էն 81ը մեռած են։ Նորէն յիշեալ վիճակագրութենէն կը տեղեկանանք թէ 569 դէպքերէն 380ը այր և 189 կին են։ Այրերը՝ աւելի չարքաշ աշխատութիւններով դաշտերու և անտառներու մէջ կիներէն աւելի շատ գտնուելնուն պատճառաւ կատաղիներու թիւը այրերուն քով աւելի շատ եղած է։ Հաւասար թիւ կատղած այր և կիներէն՝ այրերն են որ աւելի շատ մահուան ենթակայ կ'ըլլան, վասն զի կիներուն հագուստը այրերուն հագուստէն աւելի շատ և աւելի երկայն է, մինչեւ իսկ երկայն մազերով շուները, կարճ մազերով շուներէն նուազ տրամադիր են կատաղութեան. Նմանապէս բուրդը կտրուած ոչխարները բուրդը չկտրուած ոչխարներէն աւելի շուտ կը կատղին։ Տղաքները աւելի շուտ կատաղութեան աղէտին կը ներկայանան վասն զի ասոնք փողոցները խաղով և ուրիշ զբօսանքներով պարապելնուն կատաղի շուներուն աւելի դիւրութեամբ զոհ կրնան ըլլալ։ Մինչեւ իսկ խածնուողներուն քառորդէն աւելին 5էն մինչեւ 15 տարեկան մանուկները են, բայց սա՛ զարմանալի է թէ հակառակ այս քանակութեան՝ կատղած մանուկներուն թիւը նուազ է։ Անասնաբոյժները, հովիւները, մսավաճառները, սպանդանոցի պաշտօնեաները միշտ անասուններու հետ շփման մէջ գտնուելնուն պատճառաւ կատաղութեան աւելի տրամադիր են քան միւս արհեստաւորները։

Հուլաթաղանթներէն, այսինքն բնական խոռոչները ծածկող խաւերէն՝ ախտին ժահրը դիւրաւ կ'անցնի, ինչպէս որ կատղած մարդը համբուրողն ալ կրնայ կատղիլ։ Առաջ կը կարծէին թէ քրտինքով, սերմով և շունչի միջոցաւ այս ախտը կրնայ փոխանցուիլ. մինչեւ իսկ վարակեալները խեղդելու բարբարոսական սովորութիւնը ունէին։ Բայց այսօր գիտենք թէ հիւանդութիւնը՝ միայն մարմնոյն վրայ գտնուող ընդհատութիւններէն ժահրին ներմուծումն է որ կը փոխանցուի եւ ջղային կեդրոններուն վրայ ազդելով ախտը երեւան կ'ելլէ։ Բասթէօր 1881ին կատաղի անասունի մը ողնածուծը ամլացած արգանակի մը մէջ հալեցնելէ վերջ շուներուն գանկը խածած և ուղեղի թաղանթներուն ամենէն արտաքինին տակէն յիշեալ արգանակէն ներարկած և տեսած է թէ անասունները որոշ ժամանակամիջոցի մը մէջ (10-12) օր կը կատղին։ Բասթէօր իր անխոնջ աշխատութիւններուն շնորհիւ հասկցած է թէ կատաղութենէ մեռած կապիկի մը ողնածուծը՝ շունի ողնածուծէն նուազ ժահրաւոր է։ Նապաստակ մը երբ կատաղի շունի մը ողնածուծովը ներարկենք, նապաստակը կը մեռնի և մեռնող նապաստակին ողնածուծէնեթէ ուրիշնապաստակիմըներարկուի և այսպէս մինչեւ 100րդ նապաստակը շարունակուի անասունը այլեւս փոխանակ 10-12 օրէն մեռնելու 6 օրէն կը մեռնի, այսինքն ժահրաւորութիւնը կ'աւելնայ,

բայց այս ներարկումէն յետոյ ժահրաւորութեան աստիճանը կայուն կը մնայ։ Ներարկումը փոխանակ նապաստակէ նապաստակ կատարելու եթէ կապիկէ կապիկ կատարուի, ժահրաւորութիւնը աւելնալու տեղ կը նըւազի և յետոյ կայուն վիճակ մը կը ստանայ։ Ըսել է այս կերպով երկու տեսակ ժահր ձեռք բերուած կ'ըլլայ. մին [illegible] և միւսը [illegible]։ Բասթէօռ նախ սկսած է շուներուն ներարկել ամենէն տկար ժահրը, ու յետոյ աստիճանաբար ամենէն ուժով ժահրը։ Այս կերպով պատուաստուած շուները՝ կատաղութեան ամենասոսկալի տեսակովը վարակեալ շուներու հետ յարաբերութեան մէջ դրած և անոնց քանի քանի անգամներ խածնել տուած է, բայց շուները բնաւ չեն կատղած, այսինքն բոլորովին ախտազերծ եղած. մէկ բառով [illegible] են։ Այս փորձերը Գաղղիոյ կրթական նախարարութեան կողմէ կազմուած յանձնաժողովի մը առջև կրկնուելով այս [illegible] մեծ գնահատումներու արժանացաւ։ Դալ անգամ պիտի խօսինք Բասթէօռի գտած կատաղաբուժական ուրիշ տեսակ պատուաստի մը և կատաղութեան ախտանիշներուն վրայ։

ՏՔԴ. ՅՈՎՀ. Թ. ՆՇԱՆԵԱՆ

Վէնէր-Բէօբէլ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԸ ԽՆՋՈՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԵՐԹԱՅ.—Հեռագիրը ծանոյց թէ Անգլիոյ թագաւորը յանձնարարած է իր զաւկին՝ Կալլէսի իշխանին Պերլին երթալ, Վիլհէլմ Բ.ի ծննդեան տարեդարձի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար։ Իշխանը հաւանաբար յունվար 20ին կամ 21ին ճամբայ պիտի ելլէ Լոնտոնէն, որպէս զի կարենայ պատրաստ գտնուիլ յունվար 27ին, որ ատեն պիտի տօնուի Վիլհէլմ կայսեր 43րդ տարեդարձը։ Մինչեւ այդ թուականը վերջացած պիտի ըլլայ անգլիական արքունիքին սուգը, հետեւաբար կարելի պիտի ըլլայ մասնաւոր հանդէսներ տալ իշխանին ի պատիւ։ Գահաժառանգ իշխանը իբր շաբաթ մը Գերմանիա պիտի մնայ։ Կարծողներ կան թէ Վիլհէլմ Բ. այս առթիւ մասնաւոր պատիւներ պիտի ընէ իշխանին։ Կ'ըսեն թէ իշխանը մասնաւորապէս Գերմանիա հրաւիրուած է, որպէս զի ներկայ գտնուի Սեւ Արծուի պատուանշանին ժողովին, որովհետեւ դեռ չէ տեսած այդ պատմական նիստը, որ ամէն տարի յունվար 18ին տեղի կ'ունենայ, բայց այս տարի քիչ մը ուշ պիտի ձգուի։ Այս ժողովը տեղի կ'ունենայ կայս. դղեակին մէջ, որուն կը մասնակցին Սեւ Արծիւ պատուանշանէն ունեցողները։ Կալլէսի իշխանն ալ ունի այդ պատուանշանէն։ Բայց ասոնք ընտանեկան հանգամանք ունեցող խնդիրներ են։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ այս առիթէն օգուտ պիտի քաղուի, երկու Տուներու բարեկամութիւնը եւ երկու ազգերու պաշտօնական շրջանակներուն համակրութիւնը հրապարակաւ հաստատելու համար։ Երբ Վիլհէլմ Բ. տեսաւ թէ չպիտի կրնայ Անգլիա երթալ, մասնաւորապէս խնդրեց որ Կալլէսի իշխանը Պերլին այցելէ։ Դիւանագիտական տեսակէտով մեծ նշանակութիւն կը տրուի այս այցելութեան ուրկէ պիտի հասկցուի թէ Վիլհէլմ Բ. Պօէրներո՞ւն համակիր է թէ Անգլիացիներուն, կամ թէ Հարաւ. Աֆրիկէի պատերազմը ինչ ազդեցութիւն ըրած է Գերմանացիներուն վրայ։

ՕՐԱՆԺԻ Գաղթականութիւնը, Պօէրական լուսահոգի «Ազատ պետութիւնը» կարգի կանոնի մտնել սկսած է։ Թէեւ Պօէրներու դիմադրութիւնը չէ խորտակուած դեռ, բայց գաղթավայրին կազմակերպութիւնը սկսած է արդէն։ Անցնող տարուան միջոցին բաւական յառաջդիմութիւններ եղած են։ Կրթական գործը մեծ քայլեր առած է։ Հաշիւ եղած է այժմ թէ 15,466 աշակերտներ կը կրթուին Օրանժի դպրոցներուն մէջ, մինչդեռ պօէրական վարչութեան ամենէն բարձր թիւը 8000 էր։ Աշակերտները շատ դիւրաւ կը սորվին եղեր Անգլիերէնը։ 150 ուսուցիչներ դաս կուտան։ Քանի մը ամիսէն 100է աւելի ուսուցիչներ ալ ճամբայ պիտի ելլեն Անգլիայէն, Աւստրալիայէն, Քանատայէն։ Մարտ ամսուն վարժապետանոց մը պիտի հաստատուի Պլօէմֆօնդէյնի մէջ։ Գաղթականներու համար շահաւոր պայմաններ որոշուած են։ Օրինակի համար, գաղթականներուն աժան գինով հողեր պիտի տրուին, աննշան տոկոսով դրամ փոխ պիտի տրուի, կարգ մը տուրքերէ ազատ պիտի մնան եւն.։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԽՕՍՔԵՐ.—Լա Հէյէն կը գրեն թէ Անգլիացի կարգ մը Պօէրասէրներ, որոնք ո և է պաշտօնական հանգամանք չունին, վերջերս Հօլանտա այցելեր են, համաձայնութեան եղանակ մը որոշելու համար։ Ասոնցմէ մէկն է Տոքդ. Քլարք, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին նախորդ անդամներէն մէկը։ Կ'ըսուի թէ հաշտութիւնը մօտալուտ է։ Պօէրները տրամադիր են ընդունելու Քանատայի ինքնօրինութեան ձեւով կառավարութիւն մը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ 30,000,000 նոր դրոշմաթուղթ հանեց Տարեգլուխի օրը, Էտուըրտ Թագաւորին պատկերով։ Այդ օրը ահագին ոգեւորութիւն կը տիրէր մասնաւորապէս Լոնտոնի նամակատան մէջ։ Գլուխ քերելու ժամանակ չկար։ Միլիոնաւոր նամակներ, քարտեր, ծրարներ իրարու վրայ կը համնէին։ Լոնտոնի և շրջականերու նամակատուներուն 21,000 մեծ ու պզտիկ պաշտօնեաները չէին բաւեր, և Տարեգլուխի օրը 4000 պաշտօնեայ ալ աւելցուած էր։ Ծրարները առնելու և բաժնելու համար ա՛լ աւելի մեծ թուով պաշտօնեաներ կը գործածուէին։ Աւստրալիա ղրկուած Կաղանդի առաջին թղթատարը 1000 պայուսակ և 300,000 նամակ, լրագիր, քարդ-բոսթալ կը տանէր։ Հնդկաստանի և Չինաստանի թղթատարին մէկ միլիոն նամակ և քարդ-բոսթալ յանձնուած էր, արեւելեան երկիրներուն՝ 3000 պայուսակ և 900,000 նամակ են.։ Հարաւ. Աֆրիկէինը 1900 պայուսակ և 750,000 նամակ և քարդ, Ամերիկայինը՝ 400,000 կտոր նամակ են.։ Ծնունդի և Տարեգլուխի երկու օրերու միջոցին 4,079,507 կտոր նամակ են. ղրկուած է Անգլիոյ զանազան կողմերը։ Թղթատարական ծրարները այս հաշիւին մէջ չեն։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ միջեւ մերձեցում մը առաջ բերելու ի նպաստ նոր յօդուածներ կը հրատարակէ անգլիերէն «Նէյընէլ Րիվիու» Հանդէսը. Շաբաթ օրը գրեցինք արդէն թէ «Նէյընէլ Րիվիու» ինչպէս շարք մը յօդուածներ հրատարակած է այս մասին, և թէ ռուսական թերթերը ի՛նչ պատասխաններ տուած էին։ Այս անգամ Ռուս դիւանագէտ մըն է որ գրիչը ձեռք կ'առնէ նոյն իսկ այդ «Նէյընըլ Րիվիուին» մէջ պարզելով իր գաղափարները։ Ռուս դիւանագէտն ալ կը ջատագովէ անգլեռուս համաձայնութեան մը գաղափարը։ Կ'ըսէ թէ այս համաձայնութեան գլխաւոր արգելքն է այն անտեղի անվստահութիւնը, զոր Անգլիա կը սնուցանէ Ռուս դիւանագէտներուն հանդէպ, և այն մտահոգութիւնը՝ զոր կը զգայ ամէն Անգլիացի, խորհելով թէ Ռուսիա պիտի գրաւէ Հնդկաստանը։ Դիւանագէտը անտեղի կը գտնէ այս երկու զգացումներն ալ։ Յետոյ կը փաստաբանէ թէ կեդրոնական Ասիոյ ռուսական և անգլիական ստացուածքներուն քով քովի գտնուիլը շահաւոր է երկու տէրութիւններուն համար ալ, որոնք կարեւոր շահեր ունին հոն, և հեռատեսութեան պէտք կայ զանոնք պաշտպանելու համար։ Յօդուածագիրը յետոյ կը յայտարարէ թէ երբէք չէ տեսած Ռուս դիւանագէտ մը, որ Հնդկաստան արշաւելու ծրագիրներ խորհած ըլլայ։ Ռուս դիւանագէտը կը վերջացնէ, համաձայնութեան հիմեր ցուցնելով։ Փափաքուած համաձայնութեան համար երկու կարեւոր բան պէտք է.—Ա. բարեացակամութիւն մը երկու կառավարութեանց կողմէ, և Բ. մաքէ հանել այն գաղափարը թէ Անգլիա պէտք է առաջին տէրութիւնը ըլլայ Ծայր. Արեւելքի մէջ։

ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԼԱՅԻ գործերը անորոշ վիճակ մը ունին։ Մինչ մէկ կողմէ բանակցութիւնները կը շարունակուին, միւս կողմէ պատերազմի շշուկներն ալ չեն դադրիր։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ կացութիւնը շատ ծանր է։ Նաւային ցոյցի մը կը սպասուի։ Այս օրերս բանակցութիւններ տեղի ունեցեր են Ուաշինկթընի գերմանական դեսպանին և ամերիկեան կառավարութեան միջև։ Համաձայնութիւն գոյացեր է որ Գերմանիա գրաւէ Վենեցուէլլայի մաքսատուները, մինչև որ կատարեալ գոհացում ստանայ։ Ամերիկա չէզոք պիտի մնայ այս առժամեայ գործողութեան միջոցին։ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան հետ մօտէն յարաբերութիւն ունեցող անձեր ալ կը հաստատեն այս լուրը։ Ուրիշ տեղեկութեան մը նայելով Գերմանիա քանի մը օր ալ համբերելէ ետքը վերջնագիր մը պիտի ղրկէ Վենեցուէլլայի։ Անկէ վերջը, եթէ հարկ ըլլայ պիտի գրաւէ Վենեցուէլլայի Մարաքայիպօ կամ Կուէյրա նաւահանգիստները։ Գերմանական երկու ուրիշ յածանաւեր ալ հրաման ստացած են Վենեցուէլլայի ջուրերը երթալ։ «Ֆալքէ» և «Վինէթա» յածանաւերը արդէն հոն կը գտնուին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ.—1902 տարեշրջանին զինուորական ելմտացոյցին մէջ 24,292 սպայ, 80,985 ենթասպայ և 495,500 զինուոր նշանակուած է իբրև խաղաղութեան ատենի բանակ։ Այս հաշիւէն դուրս են ամէն տարի զինուորագրուող 10,000 կամաւորները։ Բժիշկները, զանազան պաշտօնեաներ են. ալ հաշուելով ընդամէնը 604,186 հոգի կ'ըլլայ գերմանական բանակը, 105,143 ձիով։ Ծախքերն ալ անոր համեմատ աւելցուած են։

ՊՕԷՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ լուրը կուտայ հեռագիրը։ Լոնտոնի պատերազմական պաշտօնատունը լուր առեր է թէ Պօէրները ուրբաթ օրը անգլիական կարաւան մը գրաւեր են Քալվինիայի մէջ։ Կարաւանին հետեւող բոլոր Անգլիացիները սպաննուած կամ գերի բռնուած են։ Ուրիշ հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ Բարեյոյսի Աֆրիքանտըրները նորէն ապստամբեր են։ Շարժումին կեդրոններն են Քլամվիլամ և Բարնարտոն։ Զօր. Պօթա նամակ մը գրեր է բոլոր Պօէր պետերուն, հրաւիրելով զանոնք որ շարունակեն կռիւը։ Նամակին մէջ կ'ըսուի թէ անգլիական խորհրդարանը յունվարին գումարուի և նոր վարկեր պիտի քուէարկէ պատերազմին շարունակութեան պատճառաւ եղած ծախքերը գոցելու համար։ Բայց, կը յարէ Պօթա, անգլիական ժողովուրդը պիտի մերժէ այդ վարկերը։ Հետեւաբար անգլիական զօրքերը պիտի ստիպուին քաշուիլ Թրանսվալէն։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇԱՔԱՐԻ ճարտարարուեստը ծանր տագնապ մը կը կրէ այս միջոցիս։ Գիները հետզհետէ կ'իյնան։ Ամերիկա, որ կարեւոր յաճախորդ մըն էր, ժամանակէ մը ի վեր ա՛լ շաքար չի գներ։ Այս պարագան նոր անկում մը յառաջ բերած է գիներուն մէջ։ Միւս կողմէ հաշիւ եղած է թէ Եւրոպա այս տարի յուսացուածէն աւելի շատ շաքար պիտի արտադրէ։ Գործէն հասկցողներ կը հաւաստեն թէ այս տարի 2,665,000 թօնօ աւելի պիտի ըլլայ շաքարի մթերքը, մինչդեռ անկէ առաջ 975,000 թօնօ էր։ Մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, շաքարի ընդհանուր արտադրութիւնը 6,890,000 թօնօ պիտի ըլլայ։ Գերմանիոյ շաքարի սէնտիքան միջոցներ կը խորհի սպառումը աւելցնելու համար։ Սէնտիքան իր վերջին նիստին մէջ որոշեր է պարգևներ տալ անոնց, որոնք ամենէն շատ շաքար կը ծախեն։

ԻՏԱԼԻՈՅ Թագաւորը և Թագուհին Բեդերապուրկ պիտի երթան յառաջիկայ ապրիլին։ Ցարը և Ցարուհին ալ փոխադարձ այցելութիւն պիտի տան հոկտեմբերին։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԸ Բաօ-Թինկ-Ֆու հասեր է ուրբաթ օրը։ Երեքշաբթի օրը Բեքին պիտի մտնէ։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901		1319 Տճ.	1902 Լտ.
Օր	ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	Ռամազան	Յունվ.
24 ծէսօր 7.25	ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, Սրբոցն Դաւթի մարգարէին և Յակոբայ առաքելոյն։ Յն. Ճրագալոյց Ծննդեան։ Լտ*. Յայտնութիւն Տեառն։	26	6 ծէսօր 7.9

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1837 Դեկտ. 24ին կը մեռնի Փէշտիմալճեան Գրիգոր վարժապետ, հայկաբան, կրօնագէտ, բանաստեղծ և մատենագիր։ Ծնած էր 1773ին։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ [illegible] ջերմութեան աստիճանն էր

Կ.Պոլիս	11	Պէրութ	17	Բեդերապ.	—6
Արքանկէլ	—15	Բարիզ	1	Վիեննա	3
Սոֆիա	2	Աթէնք	—	Թրիեստ	2
Իզմիր	13	Տրապիզոն	—	Սելանիկ	10

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԸ մասնաւոր կոնդակով մը օրհներ ու քաջալերեր է «Պարսկաստանի հակալքոհոլական ընկերութիւն»ը, որուն անդամներուն թիւը հետզհետէ շատնալու վրայ է։ Ներկայիս մէջ ունի եղեր 309 անդամներ և հրատարակեր է երկու գրքոյկներ։

ՎԱՆԷՆ երկու նամակներ առինք շաբաթ օրը, որոնք դեկտ. 4 թուականը կը կրեն։ Այդ կրկին գրութիւններու մէջ ալ գրուած է որ, տակաւին Գուլօղլեանի առիթով ծագած հակառակութիւնները վերջ չեն գտած։ Ինչպէս յայտնի է, այս կուսակցական խնդրոյն վերջ տալու համար Պատրիարքարանը վերջապէս որոշեց դադրեցնել Վարագայ վանքին յատկացեալ նպաստը, սակայն մեզ կը գրեն թէ որբանոցը բոլորովին չպիտի փակուի, որովհետեւ ասկէ վերջ բոլորովին անկախ կերպով իրենց քմաց համեմատ և Վարագայ հասոյթներով պիտի շարունակեն ունենալ սակաւաթիւ սաներով որբանոց մը, որուն անշուշտ պիտի շարունակէ նպաստել Ս. Հայրապետը։ Խնդիրը այլ եւս որբանոցի խնդիր ըլլալէ դադրած է և բոլորովին տարբեր վիճակ մը յառաջ եկած է տեղապահի կուսակիցներուն և անոնց հակառակորդներուն մէջ։

Անցեալ տարի այս միջոցին Նպաստի խնդրանքներն էին որ Պատրիարքարանը կ'զբաղեցնէին, այս տարի ցորենի առատութենէն փորերնին կշտացնողները՝ անշահ գործերով կը զբաղեցնեն պաշտօնական մարմինները։ Եթէ աւելի ազդու տնօրինութեամբ մը Գուլօղլեանի և կամ կուսակիցներուն արարքներուն վերջ չտրուի, կը վախցուի որ Վանայ մէջ առաջնորդական նոր խնդիր մը ծագի և բաւական դժուարութիւններ պատճառէ կեդրոնին։ Պատրիարքարանը անկողմնակալ քննութեամբ մը կրնայ ստուգել իրաց վիճակը, որուն վրայ չենք ուզեր աւելի ծանրանալ։

ԽԱՊԱՅԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ Ատանայէն Տարսոն գացեր և անկէ դեկտ. 9ին Մերսին իջեր է Երուսաղէմ դառնալու համար, ինչպէս գրած էինք արդէն։ Ն. Սրբազնութիւնը դեկտ. 9ի կիրակի օրը Ցղութեան տօնին առթիւ քարոզ մը խօսեր, և իր պաշտօնին վերջնաւորութիւնը ծանուցանելով հրաժեշտ առեր է։ Քարոզ մըն ալ դեկտ. 16ի կիրակի օրը խօսեր է, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Նոյն օրը Տ. Սահակ եպիսկ. ընկերակցութեամբ Մերսինի ազգայիններուն նաւահանգիստ իջեր և աւստրիական «Էթթօր» շոգենաւով մեկներ է դէպի Երուսաղէմ, ուր այսօր Յ. Յակոբեանց միաբանութեան տօնին առթիւ կատարուելիք մեծահանդէս արարողութիւններուն ներկայ պիտի գտնուի անշուշտ իբր լուսարարապետ։

ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԸ ոմանք շատ անգամ սխալ և նպատակաւոր լուրերով կը շփոթեցնեն խմբագրութիւնները։ Կ'երեւայ որ այս կարգէն է մեր պաշտօնակիցներէ միոյն Խարբերդի թղթակիցը, որ հազիւ մէկ երկու ամիսէ ի վեր իր պաշտօնատեղին հասած Պատր. փոխանորդը կը քննադատէ այնպիսի առարկութիւններով, որոնք շատ ոչինչ բաներ են։ Երկար ատենէ ի վեր անկարգութեան եւ անկանոնութեան մատնուած տեղւոյն Վիճակին գործերը հրաշքով կարգի կանոնի չեն կրնար բերուիլ։ Չենք հասկնար երբ կ'ըսեն թէ Եղնիկ Վ. Խարբերդի Վիճակը չի կրնար գոհացնել. և թէ կարելի է թող բացատրեն թէ Խարբերդի մէջ ինչ պէտքեր կան որոնց հասնելու ու բաւելու կարողութիւնը չունի արդի փոխանորդը։ Մենք կ'ըսենք թէ լաւ կ'ըլլայ որ գործելու եռանդ և տրամադրութիւն ունեցողներուն այս կերպով վհատելու պատճառ չտրուի, հաւատալով այնպիսի մարդոց որոնք բաւական ճարտարութիւն ունին Պոլսոյ մէկ անկիւնը նստած ամենէն ուշիմ խմբագիրն իսկ խաբելու, երբ չգիտեր ինք թէ վարժապետ-թղթակիցներու խորամանկութիւնը երբեմն մինչեւ ո՛ր տեղուանք կրնայ համնիլ։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ անցեալ ուրբաթ օրը գումարուեցաւ, ատենապետութեամբ Գէորգ էֆ. Ասլանեանի։—Խորհուրդը Ազգ. Պատրիարքարանի Մուգաթաի և Գանչէլէրի տուրքերու մասին իր ծրագիրը պատրաստեց, և որոշեց տեղեկագրով մը մատուցանել Քաղ. Ժողովին։—Վանայ Երէրին գիւղին եկեղեցւոյն սեփական Պոլսոյ կալուածոց խնդրոյն նկատմամբ՝ Վանայ առաջնորդարանէն և ի Կ. Պոլիս գտնուող նոյն գիւղացւոց կողմէ ուղղեալ գրերը նկատողութեան առնելով, Խորհուրդը յանձնարարեց Ազգային Պատրիարքարանի ելեւմտից դիւանի տեսչին, այս խնդրոյն նկատմամբ մինչեւ ցարդ տեղի ունեցած տնօրինութեանց և խնդրոյն հանգամանաց նկատմամբ իր տեղեկագիրը մատուցանել։—Ս. Պատրիարքին յանձնարարութեան համաձայն, Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով Բաբերդի Խուփս գիւղի քահանային և Թաղ. Խորհրդոյն կողմէ ուղղեալ մէկ գրութիւնը, որ կը վերաբերէր Մ. Գալուստ աղա Պապիկեանի

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 65]

ԼԻՈՆՔԷ

ՉԱՐԱԳՈՐԾԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

ԺԹ.

ՃԷՅՄՍԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

—Ահա՛ իմ զինուորներս, ըսաւ Ճէյմս ձեռքը սրունքներուն զարնելով։

—Ի՞նչ, դուք մինա՞կ էիք։

—Ո՛չ, գլուխս ալ մէկտեղ էր։

—Կեցցե՛ս, քաջարի բարեկամս, մինմինակդ զինուորական ջոկատի մը չափ գործ տեսար։

—Այս գլուխը Ամերիկայի մէջ այս տեսակ բաւական ծառայութիւններ մատուցած է։

—Մօտերը գինետուն մը կա՞յ։

—Այո՛, պարոն, Սօպըրս Հօլ գինետունը, որ անկէ 50-60 քայլ անդին կը գտնուի։

—Այս ժամուն դուռը կը բանա՞ն արդեօք։

—Ծերուկ Ճէյմսի համար Սօպըրս Հօլ միշտ բաց է, պարոննե՛ր։

—Ծերուկ Ճէ՛յմս, ա՞յս է անուննիդ։

—Այո՛։

—Ռօտօ՛լֆ, եկո՛ւր, պարոնին ցուցուցած գինետունը երթանք պահ մը հանգըստանանք, ըսաւ Համիլդըն, վտանգաւոր է հոս մնալնիս։

Եւ յիրաւի մեր բարեկամ ծերուկ Ճէյմսի ազատած երկու մարդիկն էին Անգլիոյ էն բարձրաստիճան ազնուական մէկ տիկնոջ եղբայրը՝ Ռօտօլֆ, և ծովային նախարարութեան խորհրդական Համիլդըն։

Ասոնք, իրենց երիտասարդ հասակին համար սովորական և ներելի եղող տկարութեամբ նոյն գիշերը իրենց դիրքին ոչ այնքան պատշաճ տեղեր ժամանակ անցընելէ ետքը, երբ Լորտ Քըմպըրլէնտի ապարանքը կը դառնային, վէպիս մէջ պատմուած դէպքերուն ժամանակ սովորական եղող փողոցի գողերու յարձակումին ենթարկուեր էին, և սակայն երկուքն ալ սուսերավարժութեան մէջ շատ ճարպիկ ըլլալնուն շնորհիւ յաջողեր էին 8-10 գողերու յարձակման դիմադրել և նոյն իսկ այդ բարեպատուղներէն երկուքը դէպ ի անդիի աշխարհ ճամբորդ ըրեր էին. բայց եթէ Ճէյմս ժամանակին օգնութեան չհասնէր, իրենք ալ դէպ ի յաւիտենականութեան ճամբորդել պիտի հարկադրուէին։

Երբ Ռօտօլֆ, Համիլդըն և Ճէյմս Սօպըրս Հօլ գինետան առջին հասան դուռները գոցուած էին արդէն. բայց Ճէյմսի հրամանին վրայ կռնակի վրայ բացուեցան նորէն, և գինեպանը կրած ձանձրութեանը փոխարէն առատ վարձատրութիւն ստացած ըլլալ կը թուի, որովհետեւ բարեբաղդաբար երկու ազնուականներուն քսակն ալ վրանին կը գտնուէր։

Մէկ քանի գաւաթ գինի խմելէ ետքը, Համիլդըն գինետան սպասաւորը կանչելով հրամայեց որ մերձակայ պահականոցէն 8-10 ոստիկաններ կանչէ։ Կէս ժամ վերջը տասը ոստիկան-զինուորներ ներս մտան գինետունէն, իրենց գլուխը ունենալով Մօրիսը, որ Ռօտոլֆը և Համիլդընը հոն տեսնելուն, անմիջապէս խորին յարգանօք գլուխը բանալով քովերնին մօտեցաւ։

— Մեզ Լորտ Քըմպըրլէնտի ապարանքը պիտի տանիք, ըսաւ Համիլդըն։

— Եթէ կ'ուզէք, ուրիշ զինուորներ ալ բերել տամ, տէր իմ։

— Ո՛չ, այսչափը կը բաւէ։ Ըլի՛ր, Ճէյմս, մեկնինք։

— Իմ ճամբաս ուրիշ է, պարո՛ններ, ես մինակս կ'երթամ։

— Ո՛չ, միատեղ պիտի երթանք Լորտին ապարանքը։

— Ի՞նչ կ'ըսէք, կ'աղաչեմ։

Պահ մը «կ'երթամ, չեմ երթար» ի վէճը շարունակուեցաւ, բայց տեսնելով որ Ճէյմսի խօսք հասկցնել կարելի չէ, հարկ եղաւ բուռն միջոցներ գործածել, և չորս ոստիկաններ գրեթէ քաշկռտելով դուրս հանեցին զայն գինետունէն։

Ռօտօլֆի և Համիլդընի ազատարարը երբ տեսաւ թէ ոճրագործի մը նման ոստիկաններէ շրջապատուած է, հասկցաւ թէ դիմադրութիւնը օգուտ չունի, և սկսաւ մինակը քալել, և իրեն ընկերակից ունենալով բարձր ազնուական մը, ծովային նախարարութեան խորհրդական մը, ծըպտեալ ոստիկանութեան խորհրդական մը, և տասն ալ ոստիկան զինուորներ, մեծ շուքով յառաջանալ դէպ ի Լորտ Քըմպըրլէնտի ապարանքը։ Երբ հոն ժամանեցին, գետնայարկին վրայ գեղեցիկ կերպով կահաւորուած սենեկի մը մէջ փակեցին Ճէյմսը, որ մինչ խորունկ մտածումներու մէջ ընկղմած էր գլխուն գալիքներուն վրայ, յանկարծ դուռը բացուելով, ճաշասեղան մը ներս բերուեցաւ, վրան բազմաթիւ համադամներով և խորտիկներով զարդարուած։

Ճէյմս նախևառաջ յարձակիլ սկսաւ ոսկեզօծ շիշերու մէջ պահուած գինիներու վրայ, և մէկ երկու շիշերուն համը նայելէ ետքը, երբ երրորդ շիշէ մըն ալ գինին լեցուց և պարպեց, բռունցքները պեխերուն տանելով սրբեց, և պահ մը նայած մնաց վերջին գաւաթին վրայ։

Կ'երեւայ թէ այս գինին Ճօն Բարքըրի նկուղին մէջ գտնուածէն շատ աւելի ընտիր տեսակէն էր, որովհետեւ Ճէյմս պահ մը մասնաւոր ուշադրութեամբ գինին համտեսելէ ետքը, նորէն ձեռք առաւ երրորդ շիշը, և այն գիշերը իրեն պատահած արկածներուն վրէժը այդ շիշէն լուծեց։

Ճէյմսի գլուխը արդէն բռնած էր Սօպըրս Հօլի մէջ խմած գինիէն, և այս փառաւոր ճաշէն ետքը այն վիճակին հասաւ որ, երբ սենեակին դուռը կրկին բացուեցաւ և շքեղ կերպով հագուած թիկնապահ մը ներս մտնելով զայն հրաւիրեց իրեն ընկերանալ, մեր ծերունի բարեկամին ոտքերը ա՛լ սկսած էին իրար անցնիլ։

Ճէյմս կը կարծէր թէ այլեւս արտօնութիւն պիտի տային որ ժամ առաջ իր սիրելի նկուղը երթայ հանգստանայ։ Ուստի կ'երեւակայուի իր ապշութիւնն ու յուսահատութիւնը, երբ թիկնապահը զինքը սկըսաւ սանդուղէն վեր դէպի հիւրասրահը առաջնորդել։ Երբ սանդուղէն վեր ելան պերճօրէն կահաւորուած սրահէ մը անցան, և երկու վայրկեան վերջը հասան ուրիշ աւելի շքեղ կերպով զարդարուած սրահ մը, ուր Լորտ Քըմպըրլէնտ բազմած էր փառաւոր աթոռի մը վրայ։

(Շար.)

կակովը գիւղին Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյն յատկացեալ կտակաբաժիններու խնդրոյն, որոշեց խնդիրը յանձնել կէտիկ Փաշայի եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ նկատառման, և յանձնարարեց անոր կարգադրութիւնը։— Ի ներկայութեան կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհրդոյ, ուշադրութեան առնուեցան նոյն եկեղեցւոյ սեփական Գայորկա Լիմանիի գետնին և այլ մէկ քանի խնդիրներ, և անոնց նկատմամբ հարկ եղած տնօրինութիւնները տեղի ունենալով, գործադրութիւնը յանձնարարուեցաւ նոյն Թաղ. Խորհրդոյ։—Խորհուրդը զբաղեցաւ նաև Ազգ. հաստատութեանց ոմանց կտակային և հաշուական կարգ մը խնդիրներով, և անոնց տնօրինութիւնը վերապահեց յաջորդ նստին։

ԴԱՀԻՒԻՆ 20 անգլ. ոսկի ղրկուած է Պատրիարքարան, ի նպաստ կարնոյ արկածելոց։

ԿՆՍԱՐԻՈՑ Պէլէկէսի գիւղի Գրիգոր քահանայի մասին Պատրիարքարան խել մը գանգատներ և ամբաստանութիւններ հասած էին, և Պատրիարքարանէ յանձնարարուած էր Կեսարիոյ Ս. Դանիէլ վանուց վանահայր Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոսի՝ այս մասին տեղեկութիւն տալ։ Տ. Ստեփաննոս եպիսկ. գրած է Պատրիարքարան թէ՝ այդ քահանային դէմ եղած ամբաստանութիւնները ո՛չ միայն անհիմն են, այլ եւ թշնամութեան և հակառակութեան արդիւնք։

ԵԼԵՒԻԱՒՈՒԻ քահանայից դասը գրեթէ ցրուած է։ Եղիազար քհնյ. Մայր եկեղեցւոյ քահանայից դասուն մէջ ընդունուած է արդէն։ Այս անգամ Արիստակէս քհնյ. Վարժապետեան եւս հրաժարական առած է Ս. Պատրիարքին։ Բարեուղիմէոս քհնյ. ալ ծերութեան պատճառաւ չի կրնար արդէն պաշտօնավարել, որով նոյն եկեղեցին կը մնայ հիմա միայն Դարեղին քհնյ.։ Ներկայ տօնական օրերու մէջ փոխանորդարանը հարկաւ կարգադրութիւն մը պիտի ընէ որ առանց քահանայի չմնայ այդ եկեղեցին։ Եթէ կէտիկ Փաշա և Գումգապուի դուրսը վերջնականապէս բաժնուած են Մայր եկեղեցիէն, գոնէ ԵՒՆ Դարուն մնացուէր Մայր-եկեղեցւոյ, որովհետեւ այդ թաղին նիւթական միջոցները չեն ներեր աւելս մէկ քանի քահանաներ ապրեցնելու։

ՀԱՆԴՈՒԻՑԵԱԼ Տիկին Մարգրիտի Մ. Փափազեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 ղրշ. նուիրած է Ազգ. Հիւանդանոցին Արամ էֆ. Ն. Դարագկէօզեան ի Մանչեսթըր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ Փոխանորդարանի Ազգ. Պատրիարքարանի.—Ինկ կապան-Մատէնցի Պետրոս Միհանաճի Մըկըրտիչեան անուն երեսնամեայ, միջահասակ, սպիտակամորմին, ոսկեհեր և խաժակն ազգայինն, ինչպէս նաև նոյն տեղացի Միհանաճի Մկրտիչի քանեհինդ տարեկան, միջահասակ, թխագոյն դիմօք, ծաղկաւեր երեսօք, սեւաչեայ և սեւահեր թոռը՝ Գրիգորի պանդխտութեան անյայտացած են։

Կը յանձնարարուի արգոյ ազգայնոց, որ եթէ երբէք յիշեալ անձանց ուր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին ոեւէ տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս իմացնել ի գիտութիւն։ (ԿՆԷ)

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՀՈՎՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Ատենէ մը ի վեր կարգ մը հրատարակութիւններ կ'ըլլան թերթերու մէջ, անձիս նկատմամբ Պատրիարքարան հասած գրութիւններ ակնարկելով։ Կ'իմանամ թէ անստորագիր կամ ստորագրեալ գանգատագրեր կը ղրկուին եղեր ոչ թէ պաշտօնս դէմ, այլ անձիս դէմ։ Առաջին անգամ 5 տարի չարունակ Սելանիկ պաշտօնավարութեանս ո՛ր ատիճան արդիւնաւոր ըլլալուն արձանագրութիւնք կենդանի վկայ են, և այս անգամ դարձեալ 2 ուկէս տարի է որ Սելանիկի մէջ պաշտօն կը վարեմ հաւատարմաբար գործելով Տէրութեան չահուն, ազգին օգտին համար, և ամեն դասասարդի ազգայնոց կարօտելոց, հիւանդաց, երիտասեակաց ընծայած դիւրութիւններովս ծանօթացած եմ։ Այս ըսածներս ապացուցանելու փաստերը չեն պակսիր. վասն զի ամէն Սելանիկի այցելող ազգային, գոհ սրտիւ չնորհակալութիւն յայտնած է մեր աշխատութեանց համար. այժմ մէկ քանի հակակիրք միաւիաները խաբելով առիթ կոչտան խծբծանաց և յերիւրանաց, մինչեւ իսկ կը յանդգնին վարչութիւնը խաբելու։ Հետեւաբար կը հրաւիրենք զիրենք հրապարակաւ իրենց ըսածները ապացուցանելու, և պարզելու արդարութիւնը և իրաւունքը։ Երբ Ս. Եկեղեցւոյ չինութեան ձեռնարկելու փափաքը կը տածուի, եթէ մէկ քանի փողոցները դգեղող անգործ անձանց վրայ քննութիւն բանայ Պատրիարքարանը, պիտի ճշդուի իրաց վիճակը։ Ասոր հանդէպ պիտի փութամ խնարհաբար հրապարակային չնորհակալիքս յայտնելով վարձատրուած համարիլ անձս փոխան ոգի ի բուն անձնուէր աշխատութեանս։ Այցելու հովիւ Սելանիկի

Սելանիկ 1901 Հայոց
Դեկտ. 16 Աբէն էֆ. Խալեյեան

ԿԱՂԱՆԴԱԳԷՔ

Կաղանդը կը մօտենայ։ Ամենէն աւելի այս տեսակ առիթներու մէջ է որ մարդ բարեգործութեան կը մղուի, մանաւանդ եթէ աղքատիկ պզտիկներ են որ պիտի մխիթարուին այդ բարեգործութենէն։ Այս առիթէն օգտուելու համար է որ «Սուրհանդակ» երկու չաբաթէ ի վեր «կաղանդչէք»ի գլուխ մը բացած է, կամաւոր նուէրներու համար։

Ահաւասիկ 11րդ ցուցակը.—

	Ղրշ.
Մ. Վ. Գ. Էլիզէ	40
Արմենակ Արապեան	10
Արմենուհի »	5
Անժէլ Շէքէրճեան	5
	60
Շաբաթ օրուան գումարը	570
	630

ԲԱՐԻՋԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

4 Յունվար 1902

Ֆրանս. 3% (3% Français)	100.37
Ռէժի (Tab. Turcs)	318.
Գոնսօլիտ (R. Turque D.)	25.70
Երկաթուղի (Lots Turcs)	113.
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	548.
Թրանսվալ (Transvaal)	102.50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.— Լօրտս գաւառակի (Եանիա) գայմագամ անուանեցաւ Տէլօնիայի գայմագամ Ապտիւր Բահման պէյ, որուն յաջորդեց Այտընլարի գայմագամ Իսմագ էֆէնտի։ Այտընլարի գայմագամութեան կոչուեցաւ կայս. քաղաքային վարժարանէն շրջանաւարտ Մէհմէտ Վէհպի էֆ., որ Իհտավէնտիկեարի նահանգը կը գտնուէր։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ առողջապահական տեսչութեան Ա. ճիւղին տնօրէն Միրիվա բէյ։

Բ. Շէֆքաթլի՝ առողջապահական յանձնաժողովի նախագահ և թաղապետութեանց առողջապահական քննիչ Էմմէր փաշայի կը նոյ, եւ Գ. Շէֆքաթլի՝ երկու աղջիկներ։

ՇՒԱԴՐԱՄ.— Իմթիյազի ոսկի չքաղրամ՝ Հայոց Պատրիարք Տ. Օրմանեան Սրբազանի։

ՀԵՌԱԴՐԱՁ և թղթատարութեան վերատեսչութիւնը հետեւեալ նոր տնօրինութիւնը կը ծանուցանէ։ Ինչպէս յայտնի է, մասնաւոր անհատներ երբ հեռագիր մը ուղղել ուզեն, այդ հեռագրին համար հեռագրատուներուն կողմէ իւմ ու խապէր մը կը տրուի ուղղողներուն, բայց ատիկա կամաւոր է, և այդ պարագային հեռագրին փոխարժէքէն զատ քառասուն փարա իւմ ու խապէրի և 10 փարա ալ փուլի՛ համար դամով 50 փարա յաւելուածական դրամ կ'առնուի։ Արդ, նկատելով որ փոխանակ այդ իւմ ու խապէրին տրուիլը կամաւոր ըլլալուն, եթէ ձրիաբար և անպատճառ տրուի միայն 10 փարայի փուլ փակցուելով, անիկա թէ՛ պիտի նպաստէ հասոյթի յաւելման և թէ հեռագրի տէրերուն աւելի ապահովութիւն և դիւրութիւն մընէ, ուստի նոյն վերատեսչութեան որոշման համաձայն որ վաւերացուած է կայս. Իրատէվ, այսուհետեւ հեռագրատուները յանձնուելիք անպատճառ հեռագիրներուն քուն արժէքէն զատ միայն փուլի համար 10 փարա առնելով անպատճառ իւմ ու խապէր պիտի տրուի հեռագրի տէրերուն, և այդ փուլն ալ այնպէս մը պիտի փակցուի որ «քօչան»ին վրայէ պատուելու տեղ, կէօղ քօչանին և կէտն ալ տրուելիք իւմ ու խապէրին վրայ ունայ։ Առաքմանց տուարը գրուած տեղն, հեռագիրները և քօչաններու մէջ արձանագրուած բառերը և անոնց համար առնուած փոխարժէքը պիտի քաղդատուին, և այդ քօչանները՝ առաքմանց տեղերուն հետ միասին հեռագրական կեդրոնները պիտի ղրկուին, և հեռագիրներու թէ՛ բառերու թիւը և թէ փոխարժէքը՝ միանգամայն թէ՛ թուանշանով և թէ գրով արձանագրուած պիտի ըլլան քօչաններուն վրայ։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ.—Կայս. բարեհաճ իրատ մը կը տրամադրէր որ այս տարուան կոլուածատուրքերու, զինուրական տուրքերու և լէն. պարտքէն վճարողներուն հարիւրին 5 զեղչ մը ըլլայ։ Այս մասին նահանգային իշխանութեանց ուղղեալ չրջաբերական հրահանգ մը ի մէջ այլոց կը պատուիրէ որ այդ հարիւրին 5 զեղչէն ժողովրդեան ընելիք չահը մուխթարներու կողմէ զղջումի առարկայ չըլլալուն մասնաւոր հոգ տարուի։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԵՒ ՕՈՒՆԱՍՏԱՆԻ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրի բանակցութիւնները պիտի վերսկսին Մննդեան տօներէն ետքը։

ԴԱՏԱԿԱՆ.— Էնկիւրիի Վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազին կողմէ եղած հարցումի մը ի պատասխան պատկանեալ պաշտօնատունէն գրուած է թէ՝ երբ ոևէ մէկը դատարանի կողմէ ի բացակայութեան իրեն մասին տրուած վճռի մը դէմ առարկութիւն ընէ և որոշեալ օրը դատարան չներկայանայ, այլեւս իր առարկութիւնը չեղեալ կը նկատուի, և կը կորսնցնէ առարկութիւն ընելու իրաւունքը։ Միայն թէ այս պարագան պէտք է ծանուցուի նոյն անձին, և վերաքննիչ կամ վճռաբեկ ատենի դիմելու պայմանաժամը այս վերջին ձեկուցման թուականէն պէտք է հաշուուի։

ՉԵՂՄ ՊԱՇՏՕՆՆԱԾ.—Սարուխանի (Այտըն) նախնական պատժադատ ատենի նախորդ նախագահ Հիլմի էֆ., իր պաշտօնավարութեան միջոցին զեղծում գործած ըլլալուն մասին եղած բողոքին վրայ, դատի պիտի ենթարկուի։

ԱՇԻՒԵՒԹՆԵՐՈՒ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ.— Տիարպէքիրի կուսակալութեան մէջ գտնուող Միրան աշիւէթը, և Մուսուլի կուսակալութեան մէջ գտնուող Կէրկէրի աշիւէթը՝ իրենց սահմանակից՝ վէճեր կ'ունենային մէկ մէկու հետ, և յարձակումներ կ'ըլլային։ Այս պարագան կը զգաղեցնէր երկու կուսակալութիւններն ալ։ Ուստի յատկապէս կազմուած Մարմին մը որ այդ աշիւէթներուն կողմէ ղրկուած էր, յաջողեր է անոնց համաձայնութեան պատճառները բառնալ և հաշտեցնել զանոնք և խոստում առած է անոնցմէ որ բարձրագոյն կամաց հակառակ ընթացքի մէջ չգտնուին։

ԱՓՐԻԿԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍԷՆ կը գրեն թէ «ուրիշ Օսմ. նահանգներու նման Ափրիկեան Տրիպոլսոյ Իսլամ ժողովուրդն ալ զինուրագրելու մասին տրուած որոշումը սիրալիր ընդունելութիւն գտած է նահանգին ժողովրդեան կողմէ։ Նահանգային իշխանութիւնը մէկ ու կէս տարիէ ի վեր զինուոր կը հասցնէ տեղացի ժողովուրդէն, որ սիրով կը պատասխանէ եղած հրաւէրին։ Հետեւաբար զինուորներու մարզիչ սպաները՝ կը յաջողին քիչ ժամանակուան մէջ ընտիր զինուորներ հասցնել, քան մը որուն մէջ ոևէ դժուարութիւն չեն կրեր։»

ԿԻՊՐՈՍԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն դրամատէրներուն և կառավարական պաշտօնատրներուն միջև պայմանագրութիւն մը կնքուած է, երկրագործական պանք մը հաստատելու համար հոն։

—Կիպրոսի զանազան կողմերը ժամանակէ մը ի վեր երաչտութիւն կը տիրէ։ Այս պատճառաւ անցեալ չաբաթ ազօթքներ եղեր են անձրեւ գալու համար։

ՊԱՐՏԻԶԱԿի բողոքականաց ազօթարանին նորոգումը արտօնուած է կայս. Իրատէվ։

ԱՆՁՆԱՄՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Սամաթիա Ալթը Մէյմէրի կողմը էնքիճի Արիֆ անուն մէկը անձնասպան եղեր է առջի գիշերը։ Կատարուած քննութենէն հասկցուած է թէ աղքատութիւնն է այս յուսահատական արարքին չարժառիթը։

ԽԱՀՈՒԻՆ նոր բերքը չատ առատ է, կ'ըսուի, այս տարի։ Շաբթուս մէկ ֆրանք ինկած են գինիները Եւրոպայի մէջ։

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Ծունուց Պատրիարքարանի պաշտօնաթերթը չաբաթ օրը հրատարակեց պատճէնը Պատրիարքական չրջաբերականին՝ ի մասին Աւետարանի թարգմանութեան, որ կարգ մը դէպքերու պատճառ եղաւ Աթէնքի մէջ։ Այդ չրջաբերականին մէջ ամենէն առաջ կը չեշտուի թէ Հին և Նոր կտակարանները աստուածային ներչնչմամբ գրուած են, և կը յանձնարարուի միշտ կարդալ և ուսումնասիրել Ս. Գիրքը, չանալով ըմբռնել անոր վեհ գաղափարները։ Շրջաբերականը կը յարէ. «Սիրեցեալ եղբայրներ ի Քրիստոս։ Անչուշտ իմացած էք Բալլիս անուն մէկուն մը ըրած յանդուգն փորձը՝ Աւետարանի բնագիրը թարգմանելու ռամիկ լեզուի մը, որ նորը և անպատչաճը հետախուզող մէկ քանի անձերու ուղեղին մէջ ծագում առած է. ստորին, անկանոն և տձեւ լեզու մը, որ չատ հեռու է մեր մէջ սովորաբար խօսուած լեզուն ըլլալէ, ինչպէս կը կարծեն. լեզու մը որ կը ստորնացնէ վեհաչուք բարձրութիւնը նուիրական լեզուին, որով՝ անչուշտ Աստուածային բացառիկ չնորհով մը՝ Աւետարանը հաղորդուեցաւ Քրիստոսի Ս. եկեղեցւոյն, նոյն իսկ հեղինակներուն կողմէ. լեզու մը որ կը խեղաթիւրէ սրբազան խօսքերը այսպիսի ձեւով մը, որ արդար զայրոյթը կը գրգռէ մեր եկեղեցւոյն ա՛յն աստիճ զաւակներուն, որոնք կը բաղձան անքննադատելի տեսնել անոր նախկին բարձրութիւնը։ Եռանդ ճարակով և յուեգոյն ոճով կատարուած այս թարգմանութիւնը, որ կարտուած է Սրբազան դատարակութեան վրայ ոեւէ գաղափար չունեցող անհատ. սարակիւս մտքի տէր մարդոց կողմէ, և որ անբարոյական հաճոյքի ծառայող վէպի մը պէս սկսաւ հրատարակուիլ լրագիրներու մէջ և տետրակի ձեւով, արդէն իրեն արժանի դատապարտութեան արժանացաւ եւ կեղեցւոյ։ Քրիստոսի մեր սրբազնասուրբ եկեղեցին իրեն պարտք համարեր ժամանակին ցուցնել ընելիքը՝ Ծունուտանի քոյր եկեղեցւոյն»։ Շրջաբերականը վերջապէս թէ որովհետեւ ասիկա Աւետարանի թարգմանութեան առաջին փորձը չէ, Պատրիարքը՝ Սինոդին հետ խորհրդակցելէ ետքը, որոշած է թէ յայսմհետէ արգիլուած պիտի ըլլայ Ս. Գրոց և մասնաւորապէս Ս. Աւետարանի նոր յունաբէն գաւառաբարբառի տառական թարգմանութիւնը, և թէ անոր՝ Քրիստոնեաներու մէջ տարածումը պէտք չէ թոյլատրուի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱԻԵՐ.— Պէրութէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ծունվար 4ին իսքընդերունէն այդ քաղաքը հասեր են ֆրանսական Շեմոէ զրահապատ յածուորակը՝ 5000 թօնս տարողութեամբ, նաւապետ հրամանատար Բիլլառ Ֆէյ, և Լինօա յածուորակը՝ 2300 թօնս, նաւապետ հրամանատար Թրաքու։ Այս երկու մարտանաւերը պիտի այցելեն եղեր Միջերկրականի գլխաւոր նաւահանգիստները։ Նոյն օրը երկու մարտանաւերուն հրամանատարները, ընկերակցութեամբ Պէրութի ֆրանսական ընդհ. հիւպատոս Պ. Բինի պաշտօնապէս այցելեր են քաղաքին կառավարիչին։

—Ֆրանսական դեսպանատան պահակնաւ Վ.Թոռ յածուորակին հրամանատար նաւապետ կէբրադ Պատոյ Լէգէոնի Դ. կարգը ստացած է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԴՆԱՊԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ. — Սօֆիայէն չաբաթ օրուան թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆէրտինանտ իշխանը ընդունելութիւն է Քարավէլօֆի Դահլիճին հրաժարականը, եւ պաշտօն յանձներ է Պ. Տանէֆի՝ նոր Դահլիճը կազմելու։ Տակաւին նոր նախարարութիւնն ցուցակը մատուցուած չէ Ֆէրտինանտ իշխանին։

ԱԼԻԱՆՍ ՖՐԱՆՆԷԶԸ, ինչպէս յայտնի է, նպատակ ունի օտար երկիրներու մէջ ֆրանսերէն լեզուն տարածելու աշխատիլ։ Իր կ. Պոլսոյ ճիւղը իր հասոյթներուն նուիրածին չափ տարեկան նպաստներ յատկացուցած է, առանց աղքի խտրութեան, ֆրանսերէն լեզուն աւանդող բոլոր վարժարաններուն։ Ամէն տարի ընկերութիւնը պարահանդէս մը կուտայ, որ իր գլխաւոր հասոյթն է։ Այս պարահանդէսը այս տարի տեղի պիտի ունենայ յունվար 16ին Իւնիօն Ֆրանսէզի մէջ, հովանաւորութեամբ ֆրանսական դեսպան Պ. Բոնտանի։ Պարահանդէսին մասնախումբին անդամներն են՝ Պարոն տը Վանտէօվռ՝ նախագահ, Զարեհ Տիլպէր էֆ.՝ դեր-նախագահ, Պ. Կասթօն Օպռանս՝ գանձապետ, Բանէրի պէյ, Թուսթէն փաշա, և Պ. Պոսի՝ քարտուղար։ Անդամներն են Աբրահամ փաշա Ղերմանեան, կոմս տ'Առնու, Պ. Պարոցցի, դեր-ընդապետ Պ. Պեռժէ, Պ. Պ. Պլանչէյ, Պլանշոն, Քաբորալ, Քարաթէոտորի էֆ., Տալլեճճիօ, Էվլեէնիտի, Կառնիէ, Ժիռօ, Կրանէ, տ'Օպլի, Մաքսիմօֆ, Նոպլէ, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Սէլիէ, Սբանտոնի, Վալօռի, Վէռլագ և Զարիֆի։

1901 ՏԱՐՈՒՈՑ ՄԷՋ ՊԱՏԱՀԱՒ ՀՐԴԵՀՆԵՐՈՒՆ մասին երկու օր առաջ գրած էինք։ Այսօր ալ դարձեալ նոյն տարուան մէջ պատահած հրդեհներու ատեն այրող չէնքերուն մէկ ցուցակը կը հրատարակենք. 404 փայտաչէն տուն, 120 փայտաչէն խանութ, 25 քարաչէն տուն, 4 քարաչէն խանութ, 1 փայտաչէն ախոռ, 1 քարաչէն ախոռ, 1 քարաչէն խան, 6 փայտաչէն խան, 5 հանքածուխի մթերանոց, 1 գործարան կազէօզի և 1 ուրիշ չէնք։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ ընդհ. անօրէն Սըր Համիլդըն և Լէօի Լանկ, ինչպէս գրած էինք, չորեքշաբթի գիշեր փայլուն պարահանդէս մը պիտի տան, որուն 340 չափ անձեր հրաւիրուած են։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Ծունվար 2ին Թանթահի մէջ ժանտախտի դէպք մը պատահած է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ.— Սերպիական դեսպանատունը խնդրած է Բ. Դռնէն՝ վերաքննել առեւտրական դաշնագիրը և սահմանագլխի համաձայնութիւնը։

ՊԱԶԱՐ ՌԻԻՍ.— Դոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ հանրութեան համակրութիւնը և հիացումը գրաւած է լաւ կազմակերպութիւնը Պազար Ռիւսի, Բերա, Սիրէ տը Բերա թիւ 192, ուր գեղեցիկ և ընտիր ապրանքներու ահռելւոներ կը գտնեն իրենց ճաշակին յարմար ամէն կարգի ապրանքներ, գեղարուեստական էն ճաշակաւոր ապրանքներէն սկսեալ մինչեւ ամենարժիր տեսակ չաքարեղէնները, և ադանդերի ճոխ մթերք մը։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ

Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին և Բերայի եւ Պոլսոյ մասնաճիւղերը գոց պիտի ըլլան վաղը, երեքշաբթի, Ծունուց Ծննդեան Տօնին առթիւ։

ԲՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ

Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի ըլլան 1902 յունվար 7ի (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրը։ 3—2

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՍՕՖԻԱ, 4 Ծունվ.—Նոր դահլիճը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.—

Պ. Պ. Տանէֆ՝ վարչապետ և արտաքին գործոց նախարար։

Սարաֆօֆ՝ ներքին գործոց և ելմտական նախարար։

Սոպրանիէին դեր նախագահ Պ. Բանչէֆ՝ հանրային կրթութեան նախարար։

Բատէֆ՝ դատական նախարար։

Լիւտօքանօֆ՝ առեւտրական, երկրագործական և հանրօգուտ չինութեանց նախարար։

Զօր. Բաբրիքօֆ՝ պատերազմական նախարար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլ. զանազան կարգի իբր 200 մարտանաւեր պիտի մասնակցին Սբիդհէտի մեծ նաւահանգիստին, որ տեղի պիտի ունենայ Ծունիս 28ին, Լուսերտ Թագաւորին Թագադրութեան տարեդարձի հանդէսներուն առթիւ։ Հանգուցեալ Վիքտորիա Թագուհիին յոբելեանի հանդէսին առթիւ տեղի ունեցած նաւահանդէսին 169 մարտանաւեր միայն մասնակցած էին։

—Բեքինէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ արքունիքը յառաջիկայ երեքշաբթի (վաղը) Զինու մայրաքաղաքը պիտի ժամանէ։

ԲԱՐԻԶ.—Լա Հէյէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Քրիւկէր՝ Թրանսվալի փոխնախագահ Պ. Շալք Պըրկըրէն տեղեկագիր մը ստացած է, որով կը ծանուցուի թէ բոլոր Պօէր պետերը խորհրդակցութիւն մը կատարելով, միաձայնութեամբ որոշած են պատերազմը չարունակել։

ՄԱՏՐԻՏ.—«Էմբաթսիալ» Պարսկաստանէն հեռագիր մը ստացած է, որ կ'ըսէ թէ հանգստաբար գինուորական վարչութիւն պիտի հրատարակուի այսօր նոյն քաղաքին մէջ։

ՊՈՒԽԲԻՇ.— Խորհրդարանին նիստերը յետաձգուեցան մինչև 10/23 Ծունվար։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Սքոլաստիկային նիստերը դադրեցան մինչև յունվար 23։

ՎԻԵՆՆԱ.—Աւստրիոյ կառավարութիւնը օտար հիւպատոսներու կարծիքը հարցուցած է առեւտրական դաշնագիրներու վերանորոգման խնդրոյն մասին։

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

(Ցօռանչէէ ֆոլճալօ-ըւնէն)

ՀՌՈՄ, 5 յունվար.—Լէօն ԺԳ. պապը կը մերժէ իր ներկայութեանը ընդունիլ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Ֆրանց Յօզէֆ կայսրը, որ այս պատճառաւ Հռոմ չպիտի այցելէ, բայց Իտալիոյ Թագաւորը Վիեննա պիտի երթայ։

ԱԹԻՆՔ.—Հելլէն մաքսատան հասոյթը անցեալ նոյեմբերին բարձրացած է 4,696,950 տրախմի։ 1900 Նոյ.ին 1,628,378 տրախմի էր միայն։

ԲՐՆԴՈՐԻՍ.—Լորտ Քիչընըր 1600 արծնագիր տուաւ դեկտ. 15էն յունվ. 15 Թրանսվալ դառնալու, ինչպէս նաև չորս չաբաթ՝ չաբաթական 80 մանաւոր արտօնագիր, երկու հանքերու հանքագործներու։

Վաղն Ծունուց Ս. Մննդեան առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի ըլայ։

ՍԵՂԱՆԱԽՈՐԱԿԱՆ

ՕՍՄ. ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ ԳԻՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ

Վեց տարիներէ ի վեր չտեսնուած բարձր գիներ եղան Օսմ. արժէթղթոց վրայ. չաբաթ օրը Ղալաթիոյ սակարանի մէջ Գօնս. 27.22էն 27.29½ Երկ. 108¼.109⅜ բարձրացաւ, իսկ երէկ Բերա Լիւքսէնպուրկի մէջ՝ գօնսօլիտը 27.35 և երկաթուղին 110⅜ֆր.ի առ ու ծախ եղաւ։ Բարձրացման պատճառը գօնսօլիտի արժէթղթոց միացումը (conversion) ըլլալ կը կարծուի Սակարանի մէջ. ապրանք ունեցողներուն աչքը լոյս։

ՀԵՐՔՄՆԱԳԻՐ

Մանր-դէֆէթր լրագրին մէջ երկու չաբաթէ ի վեր Աստուածաշունչներու վրայ գրուած սխալ և սուտ լուրերը հոս ընդհանուր զարմացում պատճառած են։

Աստուածաշունչներու քով հասարակութեան ո՛չ հաչիւը և ոչ ալ տետրակները կը գտնուին։ Նոյն իսկ իրենք վարժարանին պաշտօնեաները կամ հոգաբարձութեան անդամներն իսկ չեն։ Այդ հաչիւները և տետրակները մեր քովը կը գտնուին՝ իբր վարժարանին Հոգաբարձութիւնը։ Անոնց չյանձնուելուն պատճառները բացատրուած են Ազգ. Պատրիարքարանին և Իզմիրի Առաջնորդարանին։ Ցիչեալ թերթին մէջ այդ երեւցածները էտիրնէի, Մալկարայի մէջ և ուրիշ տեղեր պաշտօն վարող ուսուցիչի մը ոխակալութեան արդիւնքն են։ Հետեւաբար կը խնդրենք որ ձեր պատուական լրագրոյն մէջ համիք հրատարակել մեր այս նամակը, ցուցնելու համար թէ սուտ են բոլոր այդ գրուածները։

Աբ—Շէհիր (կնէ Հոֆաբոյ-ըւնէն
20 դեկտ. 1901

ՆՈՒԷՐ ՆՈՒԷՐ ՆՈՒԷՐ ՆՈՒԷՐ

Եթէ կուզէք ճոխ եւ աժան գնումներ ընել Նոր տարւոյ առթիւ, դիմեցէք Պահճէ Գաբու

ՊԻՆ ՊԻՐ ՉԷՇԻՏ

վաճառատունը, ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակ գեղեցիկ եւ սիրուն ապրանաց ցուցահանդէս մը։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ 30 ՆՈՅ. 1901ի

ՊԱՐՏՔ	ֆրանք
Ստուելին մէջ գտնուած դրամ	171197045.54
Թղթապանակ	846331581.22
Ուբրա	108917822.29
Ընթացիկ հաշիւներ	3967959 8 85
Փոխատուութիւններ	158285350 33
Գարտաթղ. արժեթղ. եւն.	7868979.59
Անշարժ կալուածք	30000000.—
Զանազանք	33942518 58
Ֆրանք	1753369256.40

ՊԱՀԱՆՋՔ	
Պահեստի տրուած դրամ	503725116 84
Ընթացիկ հաշիւներ	651[illegible]340 26
Ընդունուած փոխանակագիրներ	116917984.62
Վճարելի պարտամուրհակներ	51173379.30
Զանազանք	80318475.38
Պահեստի դրամ	100000000.—
Դրամագլուխ ամբողջ վճարուած	250000000.—
	1753369 56 40

Վարչ. Խորհրդոյ Նխգհ. Հ. ԺԷՌՄԷՆ — Ընդհ. Տնօրէն Ա. ՄԱԶԷՐԱ

ՊԱԶԱՐ ՌԻՒՍ

ՆՈՒԷՐ ԿԱՂԱՆԴԻ

Պազար Ռիւս, Բերա մեծ փողոց, Սիթէ տը Բերա թիւ 192, Կալաթա Սէրայի Թըրամուէյի կայարանին ճիշդ դիմացը։

Ճաշակաւոր և նոր ապրանքներու ճոխ մթերք մը կայ յիշեալ վաճառատան մէջ։ Բերայի մեծ փողոցէն անցնողներու ուշադրութիւնը միշտ կը հրաւիրուի ճաշակաւոր կազմակերպութեանը Պազար Ռիւսի, ուր այցելողներու բազմութիւնը կը հաստատէ վաճառատան ապրանքներուն ընտիր ճաշակը և ճոխութիւնը։

Գեղեցիկ առարկաներու ամբողջ նմուշները վաճառատան մէջ իբր Նոր Տարւոյ նուէր պիտի գտնեն կաշեղէններ, արծաթեղէններ, հոտեղէններ, թէյի ամաններ՝ իրենց գաւաթներով եւն. հանդերձ։

Իբր չաքարավաճառատուն՝ Պազար Ռիւսի մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ չաքար, պիսքիւի եւն. ամենէն նուրբ ճաշակներ գոհացնելու չափ ընտիր։ Այս հաստատութիւնը իր ճոխ մթերքներով մեծ գոհունակութիւն պատճառած է Հայ և ամէն կարգի յաճախորդներուն։

ԵԱԶՄԱՃԻՆԵՐՈՒՆ

Ստորագրեալս պատիւ ունիմ ծանուցանել Եոզմաճի բոլոր արհեստաւորներուն թէ վերջերս ինքը Թնդանօթարանի Վերատեսչութեան հսկողութեան տակ պատրաստած է եազմայի յատուկ ընտիր տեսակ սեւ ներկ, որ կը ծախուի օխան 5 ղրշ.ի, մէկ կամ աւելի օխանոց շիշերով ու տակառներով։ Այս առթիւ որոշած եմ այս ներկերուն հասոյթէն մաս մը յատկացնել Հիճազի երկաթուղւոյ շինութեան։ Այս ներկերէն գնել ուզողները դիմեն Թոփհանէ, Թօփլար Իօնի Իսկէլէսիի մօտ Թնդանօթարանի Վերատեսչութեան սեփական մթերանոցս։ 15—4

Ներքին վաճառական

ՀԱՍԱՆ ՉԱՎՈՒՇ ՉԱՏԷ ՄԷՀՄԷՏ ՍԷՋԱՑԻ

Թնդանօթարանի վերատեսչութեան կողմէ ընտրուած յիշեալ Մէհմէտ Սէզայի էֆ.ի պատաղը կը վաւերացուի։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Վաճառատուն Կարմիր Աքլոր

299, Մահմուտ փաշա, Ստամպօլ, 299

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Ապառիկ վաճառում։ Վճարելի չորս ամսուան մէջ։ Առանց կանխավճարի։

Premiére Société de Dotation pour jeunes filles
BUDAPEST

Représantant à Constantinople
ERNEST GLAVANY

ԱՂՋԿԱՆՑ ԴՐԱՄՕԺՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԲԷՇԹԱ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԷՐՆԷՍԴ ԿԼԱՎԱՆԻ

Դրամագլուխ մինչեւ 1899 Դեկտեմբերի վերջը Ֆր. 5,824,869.24
Վճարուած դրամօժտի գումար » 6,000,000

Ցիշեալ ընկերութիւնը հաստատուած է 1863ին եւ իր գործառնութեանց 36 տարիներուն մէջ յաջողած է հանրութեան վստահութիւնը եւ համակրութիւնը շահիլ իր ուղղամտութեամբ։ Ընկերութիւնը ամէն դասակարգի պատկանող աղջիկներ եւ տղաք կ'ապահովագրէ տարեկան, վեցամսեայ, եռամսեայ եւ ամսական փոքր վճարումներով։ Եթէ ապահովագրուած տղու մը հայրը մեռնի վճարումները կը դադրին, սակայն տղան իրաւունք կ'ունենայ որոշեալ պայմանաժամէն եւքը ապահովագրեալ դրամը ստանալ ամբողջովին։ Իսկ եթէ տղան մեռնի ծնողքը իրաւունք կ'ունենայ մինչեւ այն օրը վճարուած բաժիններուն 95% ետ առնել ընկերութենէն։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ԷՐՆԷՍԴ ԿԼԱՎԱՆԻԻ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ 67։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պղպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, եւ բոլոր ընտանիքները, գործակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

Բերա, Շիտակ Ճամբայ, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա Սինկէր խան, Թիւնէլին եռեւ եւ Թրամուէյի կայարանին դիմաց։

Գոլխոյ Սուլթան Համամ թիւ 2, եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիոն թիւ 13։

Կեպիլէին ընդունելու համար վերէ ներեն ամբողջապէս շինել է։

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1824ին

Դրամագլ. եւ երաշխ. գումար 2,700,000 Անգ. ոսկի | Տարեկան բաժ 1,100,000 Անգ. ոսկի
ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Ընկերութեան պաշտօնաւորութեան համար դիմել Օսմ. Կայս. Պանքան։
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ է
Ղալաթիա, Վօյվօտա թիւ 71, Ցակոբեան խան, Օսմ. Պանքային մօտ.
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կ'ընդունուին։

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ին Ի ՓԱՐԻԶ
ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	252 միլիոն ֆր.
1900ին գանձուած ապահովագին	21 » »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	107 » »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	19 միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	120 միլիոն ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	260 » »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	153 » »
1900ին գանձուած ապահովագին	17 » »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով եւ գիներով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար մասնաւոր եւ շեղչեալ սակագիրով։

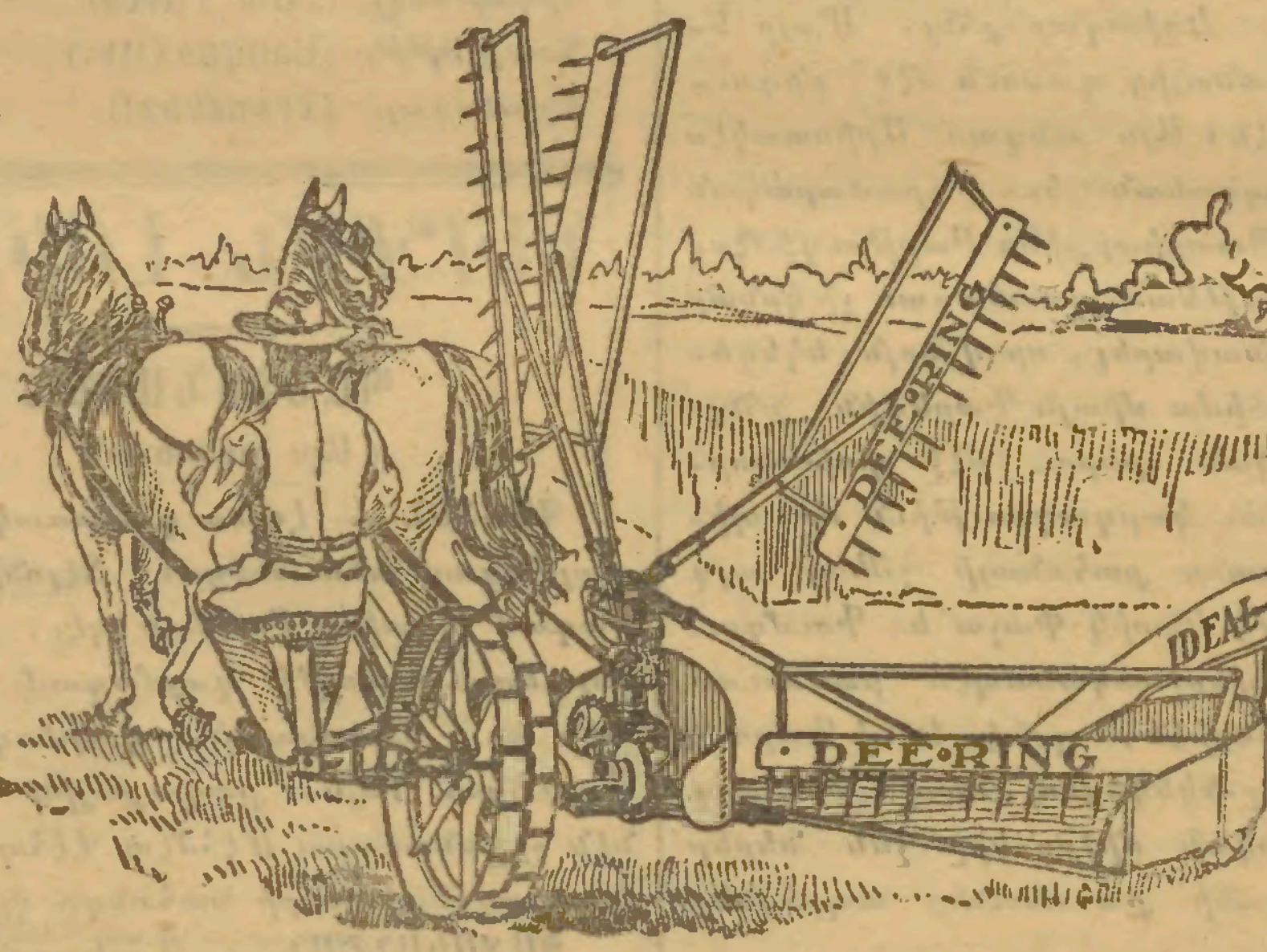
Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Արեւելքի անօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը։

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՉՄԷՅԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու Ճապրիգա Բարիգին 1900 էր գրիորօննիստա23 միտալնա իլէ էն պէօյիւք միւքեաֆաթա նաիլ օլմուշ տըր։

1901 1901

Իշթէ եէնի պիր ասըրա տուխուլ էյլէտիք։ Միւրուր իտէն զէման չիմտի եէնի սէնէյի կէլմիշ, պէնաէն ալէյհ վուգուաթը թարիխիյէ սըրասընա գայա օլընմըշ տըր։ Պու տէվրին թէրագգըյաթը աքլուման չայանը հայրէթ պիր տէրճէյէ նէթիճէ։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիչմէք ֆէնը 1858 սէնէսինտէ «Մարշ» նամ թըրբան մաքինասընըն էճատընտան պէրու պու անէ տէկին սէնաթը մուհիմմէի մէզպուրէտէ կէրէք ամէրիգատա վէ կէրէք աւրուպատա պիր թարաֆընտա էն մի հիմ պիր մէվգը թութմուշ օլան ֆապրիգա «Տիրինկ» վէ գումբանեասը օլուպ, իմալ էյլէտիկի մաքինալարը սաթըն ալանլարըն հասըտ ու հիսապը եօգ տըր։

Իսթէյէնլէրէ քաթալօկ տէֆթէրլէրի մէճճանէն կէօնտէրիլիր։ Մէզքիւր տէֆթէրտէ պիչմէյէ մախսուս.

«Իտիալ Տիրինկ» նամ տէմիր իթմէ. «Իտիալ Տիրինկ» նամ թըրփան
» » » օրագ պիչմէ » » » թըրմըգ կիպի

միւթէֆէրրիգ իւլ ճինս մուհթազամ մաքինալարըմըզըն ռէսիմլէրի մէվճուտ վէ իշպու մաքինալար միւպաշաղասըզ վէ ճիտտի սուրէթտէ թարաֆըմըզտան թարիֆ իտիլմիշ տիր։

Պու մաքինալարըն եէկեանէ տէբօզիթօսը՝ Տէրսաանէի Թէջ Գալաթատա Գէօրգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 նումէրօլը մաղազալարտա Մ. Սիմոնէյ Նովէլ վէ գումբանեասը տըր։

ԱԴԼԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ (ԼԻՄԻԴԸՏ)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1808ին
ՃՈՐՃ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1000000
ՀԱՏՈՒՑՈՒԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐ » » 15000000

Ցիշեալ ընկերութիւնը շահաւոր պայմաններով և գիներով կ'ապահովագրէ ամէն կարգի չէնք հրդեհի դէմ։

ՎՆԱՍՆԵՐՈՒ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԱՏԵՆ ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓՈՅԹԵՌԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Ընդ. գործակալ ՆԻՔՈԼԱ ԺՈՐԺԻԱՏԻՍ — Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալ ՃՈՐՃ ԿԷԹԸՐԱԼ

Գրասենեակ.— ՊՈԼԻՍ, ՔՈՃԱՄԱՆ ՕՂԼՈՒ ԽԱՆ, ԹԻՒ 13

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [72]

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԿՆՈՋ ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ Բ.

ՊԱՐԷՑԹ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

Զ.

ՑԱՆՑԱՒՈՐ ՍԷՐԸ

Էտուըրտ բուռն յուզումէ մը բռնուած նուաղած էր միայն։ Վալանթին հանդարտած էր։

Մանկամարդ կինը հարկ եղած դարմանները տուաւ անոր։ Նախ բարձիկ մը դրաւ հիւանդին գլխուն տակ, ապա պատուհանը բացաւ մաքուր օդ շնչել տալու համար անոր։ Ցետոյ պաղ ջուրի մէջ թաթխեց իր թաշկինակը և Էտուըրտի ճակտին վրայ դրաւ։ Այս ընելէ ետքը իր սենեակը վազեց անուշահոտ աղեր բերելու համար։

Երբ սրահ դարձաւ, Էտուըրտ բնաւ շարժում ըրած չէր։ Վալանթին սկսաւ անոր բազուկները շփել։ 5 վայրկեան տեւեց այս բանը, 5 երկա՜ր վայրկեաններ, որոնք 5 ժամեր թուեցան մանկամարդ կնոջ համար։

Էտուըրտ միշտ նոյն անշարժութեան մէջ էր։

Վալանթին՝ գրգռուած սկսաւ երիտասարդին աչքերը, ճակատը, շրթները համբոյրներով ծածկել, վստահ ըլլալով որ իր սիրոյ կրակը կարող էր անոր կեանք ներշնչելու։

Վերջապէս համբոյրներուն ազդեցութեան տակ, Էտուըրտ սթափեցաւ, երկար հառաչ մը արձակեց, և աչքերը միշտ գոց, մեքենական շարժումով մը Վալանթինի վզին փաթթուեցաւ և սկսաւ ինքն ալ համբուրել զայն։

Երեւակայեցէք տղեկ մը որ իր կէսքունին մէջ յանկարծ արթննալով իր վրայ հսկող մօրը կը պլլուի զայն համբուրելու համար։

Վալանթին երջանիկ էր. աւելի զօրացած Էտուըրտի գգուանքներուն առջեւ։ Մանկամարդ կինը իր բազուկներուն մէջ առաւ զայն, վեր վերցուց և օգնեց անոր՝ բազմոցին մօտ երկննալու համար, ուր ինկաւ հէգ երիտասարդը։

Մանկամարդ կինը ծունր դրաւ Էտուըրտի առջեւ, բռնեց անոր ձեռքերը, որոնք սկսած էին կամաց կամաց տաքնալ, եւ բուռն տարփանք մը ու կիրք մը արտայայտող աչքերը անոր երեսը յառած սպասեց անոր սթափելուն։

Մէկ քանի վայրկեան ետքը Էտուըրտ աչքերը բացաւ. սկսած էր սթափիլ։ Իր առջին նայուածքը Վալանթինի համար եղաւ, որ սարսռուն կը շարունակէր ծունդի վրայ մնալ։ Ապա չորս կողմը նայելով սարսափահար եղաւ, ամէն բան յիշելով։

—Անհնելի՛, սոսկալի՛ բան է ըրածնիս, գոչեց հէգ երիտասարդը խղդուկ ձայնով մը։

Եւ արցունքի խոշոր կայլակներ սկսան հոսիլ իր աչքերէն։

Վալանթին բնաւ չսարսափեցաւ այս տառապանքէն. անոր արցունքները աւելի գրգռեցին իր կիրքերը։

Մանկամարդ կինը ոտքի ելաւ, իր թեւերովը շրջապատեց Էտուըրտի գլուխը եւ սկսաւ կատաղաբար համբուրել զայն, ինքն ալ արտասուելով. սակայն իր արցունքները տարփանքի արցունքներ էին։

—Թո՛ղ զիս, Թո՛ղ զիս, գոչեց Էտուըրտ։

Վալանթին ա՛լ աւելի ամրապինդ գրկեց զայն։

—Թո՛ղ զիս, կրկնեց երիտասարդը.

—Ոչ, կը սիրե՛մ քեզ, դուն իմի՛նս ես, ինչպէս որ ես ալ քուկդ եմ։

—Ջե՞ս տեսներ որ այդ բանը կը սարսափեցնէ զիս,

—Լռէ՛, մի խօսիր այդպէս։

—Մոռցա՞նք մեր պարտականութիւնը, անհնելի՛ բան։

—Մի չափազանցեր...։

—Վա՛տ բան է, անհնելի բան է մեր ըրածը. ինքը քու ամուսի՛նդ է, իմ հա՛յրս է...։

—Քեզ միայն կը սիրեմ և դուն ալ զիս միայն կը սիրես. ուրիշ կը սիրե՞նք...։

— Այդ է պատճառը թշուառականներ ըլլալնուս, երկու վատե՛ր ենք մենք։ Ոչ միայն սխալ մըն է մեր գործածը, այլ ոճի՛ր մը...։ Ամօ՛թ, ամօ՛թ, սարսափ կը պատճառէ ինծի։

Վալանթին անոր խօսքը կտրելու համար, անոր բերանը համբոյրներով ծածկեց։

—Գրկիս մէջ մնացիր, չե՞ս զգար թէ այդ գիրքիդ մէջ աւելի լաւ ես, սրտիս մօտիկը, որ քեզի՛ համար միայն կը բաբախէ։

—Թո՛ղ զիս, կը պաղատի՛մ, թո՛ղ զիս, մրմնջեց Էտուըրտ՝ Վալանթինի տաք համբոյրներուն ներքեւ դողդողուն։

—Ո՛չ, ոչ, կը սիրեմ, կը պաշտե՛մ քեզ, և դուն իմինս ես...։

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊՕՂՈՍ ՔԻՉԷՔՃԵԱՆ

ԿԱՐՄԻՐ ՊՕԹԻՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Թ. ՄՈՒՐԻԱՏԻՍ

ԽԻՍՏ ԱԺԱՆ ԳԻՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Վաճառատուն ամէն տեսակ կօշիկի մուճակ և ոտքի ամաններու, Բերա Մեծ, պողոտայ Սէնդ Անթ ւան եկեղեցւոյ դիմաց թիւ 360։

Այս զեղչեալ վաճառումը միայն 30 օրուան համար է։

Վերջին գին. կանխիկ առուտուր. առիթը մի փախցնէք։ 10—6

ՏԱՐԱՊԱՅՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ, գաւառներու եւ Եւրոպայի մէջ օեզանաւորական, առեւտրական եւ դատական գործեր ունեցող անձերէ անոնք որ կը փափաքին գիտնալ թէ իրենց գործերը ի՛նչ վիճակի մէջ են, 30 ղշ.ի դրոշմաթուղթ թող ղրկեն ՂԱԼԱԹԻԱ, ԻԶԶԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 9 ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ ԷՖ.Ի գրասենեակը, եւ անմիջապէս իրենց ◦ եւ է հարցումին պատասխանը կը ղրկուի։ Հեռագրով պատասխան ուզողները պէտք է հեռագրին ախքն ◦ ալ ղրկեն։